

ABONAMENTUL:

Pe an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14— „
Pe 3 luni . . . 7— „
Pe o lună . . . 2-40 „

Pentru România și
străinătate:

Pe an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis co tă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Represalii.

O tragedie completă trebuie să conștientizăm etapele mai însemnate: introducerea, culmea acțiunii, o nădejde de a salva situația, iar desnodământul: catastrofa finală.

În dezvoltarea chestiunii episcopice gr.-catolice maghiare, al cărei proiect datează de ani întregi, momentul care ne inspira oarecare nădejde că acest plan infernal nu se va desfășura, a fost când am primit informația că scaunul papal a renunțat la înființarea episcopiei din Hajdu-Dorog. Abia acum am vădit seama că aceea informație cu pretenție de oficialitate, a avut menirea să zădărească lumea românească de aici și din România, îndârjită din pricina jertfirii a peste 100.000 de suflete românești pe altarul ideii de stat maghiar.

Era vorba de vizita ofițerilor austriaci în România, de vizita șefului statului major austriac la Sinaia și de audiența dlui Maiorescu în calitate de prim-ministru român la monarhul nostru. Luându-se în considerare că România din Ungaria și a celor din România, aceste vizite cu caracter diplomatic nu se puteau face, decât în împrejurări politice normale, cari trebuiau create. Și atunci s'a iscodit știrea tendențioasă că Românii pot trăi în pace, deoarece episcopia gr.-cat. maghiară nu va fi creată. Cei ce ne-au trimis această știre — poate cu intenții curate și bune — au fost trași pe sfoară și deodată cu ei a fost zăpăcit și întreg neamul românesc, care iar începu să se legene în amăgitoarele iluzii, că pentru soarta lui veghiază cei din Viena și sf. Părinte dela Roma.

Nu e mirare că publicul mare a fost indus în eroare, dar e regretabil că diplomația românească a fost atât de rău informată, încât în simplele vizite ale ofițerilor austriaci în România, ea văzu numai un act de curtuozie care se repetă an de an, iar decorarea primului ministru Maiorescu o privea de o distincție a eminentului profesor și critic, care, din nefericire pentru noi, s'a dovedit un diplomat puțin influent. Toate aceste schimburi de vizite au fost pentru publicul mare un foc de artificii menit să înșele atenția spectatorilor, cari nu știau ce se petrece după culise, căci abia trecuseră câteva zile dela trecerea dlui Maiorescu în Viena, abia se pierduse ultimul ecou al vorbelor de miere rostite la banchetele din Viena și din Sinaia, când ne sosi, ca lui Iov, funesta veste că 100.000 de Români au fost jertfiți de Vatican molohului ideii de stat maghiar.

Pe noi să nu ne mire însă această rușinoasă înfrângere a diplomației române. Cei dela ministerul de externe din București n'au privit chestiunea episcopice gr.-cat. maghiare prin prizma ziarelor noastre, ci prin cea a rapoartelor ambasadurilor români din Viena, din Budapesta și din Roma, care cu toții sunt greci de origine, prin urmare cu puțină tragere de inimă pentru neamul românesc.

Slăbiciunea diplomației românești pe de o parte, iar pe de alta, împrejurarea că ambasadurii austro-ungari din cele mai însemnate puncte din Europa se recrutează numai din mijlocul Ungurilor, cari urmăresc cu o tenacitate și cu o circumspecție admirabilă scopurile națiunii lor, se explică succesul Ungurilor și înfrângerea noastră, cu toate

drepturile ce le avem garantate prin actul unirii cu Roma.

Calcularea satrapii noștri foarte bine când au trecut cu forța reformele militare prin parlamentul lor, căci știau că în urma votării acestor proiecte, vor căpăta concesiile peste concesiile din partea coroanei, calculase bine desfrânata mafie maghiară, căci imediat după jocul pervers al politicianilor cu amenințări la adresa Coroanei, cu tumulturi drăcești și cu terorizări nemaipomenite, au primit pe tîpsie răsplata, cele 100.000 de suflete românești, iar prelații noștri, votând reformele militare, au grăbit și mai mult desnodământul fatal.

Cei din Viena au prevăzut nemulțămirea ce le va stârni această pocitură de episcopie și de aceea au căutat să-i previe pe cei nemulțămiiți, ca să nu strige: Rutenilor, cari pierd atâtea suflete înghițite de noua episcopie, li s'a făgăduit o universitate, împăratul li-a adresat un manifest deosebit de călduros, iar celor din România li s'au împărțit... decorații și li s'au făcut... vizite! Numai noi nu ne-am ales cu nici o compensație în schimbul acestei pierderi ireparabile, numai noi suntem oia de jertfă, căci sfântul Părinte în schimbul avantajilor lumesti, și-a înghițit copiii, ca un al doilea Saturn, știind prea bine că deși ne vom maghiariza, noi tot ai lui rămânem: cu filioque, cu purgatoriul și cu azima. Te-ai făcut Sfântul Părinte, complicele celor din Pesta și din Viena cari ne poartă Sâmbetele, scoțându-ne la mezat credința fiască!

Dar dacă D-zeu nu i-a lovit pe cei din România cu orbire totală, dacă-și vor da seama acum, în supremul moment, ce factor destructiv în viața neamului nostru sunt iezuiții tăi,

„Unchiașul Țimiraș“.

— Schiță. —

De Horia Petra-Petrescu.

Nu-l cunoașteți pe Dumitru Țimiraș? Imi pare rău. Cunoștința lui Dumitru Țimiraș e totdeauna binevenită. Dacă l'ai văzut odată, nu-l mai uiiți. Nu că ar avea o față cine știe cât de expresivă, dar e atâta bunătate în ochii lui cuminiți, în sbârciturile feței lui. — Țimiraș a trecut cam de multșor prima jumătate a unui veac — încât îl ții minte. Dela un timp, dacă vrei să-ți intrupei bunătatea într'un chip omenesc, îți zici: „Imi aleg fața lui Dumitru Țimiraș. Ea redă mai bine ceea ce va să zică nobletă de inimă.“

Acum e Țimiraș pensionar. Toți îi zic „unchiașul Țimiraș“. A muncit și el destul; numai degetele lui noduroase ne-ar putea povesti — dacă ar avea glas — cât s'au mai muncit în cancelaria notarială. — Într'un sat uitat de Dumnezeu și-a dus Țimiraș traiul, a văzut și anii răsmeriței, a trăit și sub absolutism, când a fost numit „notar-șă“ în satul românesc și acum, după trudă îndelungată, după ce a umplut zeci și zeci de cataștife de ale mari și ale mici cu date adunate cu multă migală, s'a dus în pensie. E burlac. N'a avut norocul să dea de o ortacă pentru viață. Cu toate că sufletul lui cerea mereu o ființă, căreia să i se destăinuiască.

Dacă a văzut că nu dă de cea visată, s'a re-

semnat. Și-a zis: Pe semne nu mi-a orînduit Dumnezeu să am și eu fericirea asta! Fără protestări, fără supărare, și-a dus viața simplă, cinstită, ca un cronometru conștient, care nu apucă câmpii.

Dela un timp a avut mângăiere pe alte cărări, și astfel nemulțumirea cu atât mai puțin a putut să-i cuprindă sufletul curat: avea nepoți și nepoate. Creșteau mari odraslele fraților și surorilor lui, încât numai făcea semn cu degetul Dumitru Țimiraș și alergau în brațele sale, din toate părțile, micile ființe, cari aveau să ducă numele lor sau cinstea familiei lor mai departe.

O faptă o să vă aducă pe Dumitru Țimiraș mai aproape. — Am fost de față când s'au întâmplat cele povestite.

Într'o zi stau cu bătrînul de povești, la el acasă. O zi de vară frumoasă. Cu ferestrele deschise. El pîfăia din lulea, ca moșnegii. Un deget, arătătorul dela mîna dreaptă are o creștătură enormă, de pare un vulcan în miniatură. — Cât s'au mai jucat nepoții cu „Vezuvul“, căci astfel se numea creștătura — pe semne ca să îmbogățească cunoștințele geografice ale micilor cetățeni! — Degetul cu „Vezuvul“ și-l ținea unchiașul Țimiraș pe capacul pipei și-mi povestea năcazuri familiare. Mă are drag și de aceea imi spune tot ce-l roade la inimă.

— „Și așa“, urmează el, „zilele trecute vine

la mine Aglăița, nepoata. O cunoști, finule. Cu ochii înroșiți de nesomn. Am apucat-o de mîni și am dus-o în casă. „Ce-ți lipsește, fata tatii?“ Supărare la ea! „Ei, ce-ți lipsește?“ o întreb eu iară. „Ah, lasă-mă, unchiule, pentru mine nu-i nici o scăpare!“ — „Pentru Dumnezeu, ce s'a întâmplat?“ Și-mi cade aproape în genunchi Aglăița și mă roagă cu mîinile împreunate: „Nu ne lăsa! Uite unchiule, îl iubesc, îl iubesc pe Cornel. Da n'avem din ce să trăim, că leafa lui de funcționar de bancă e prea mică, deocamdată. Peste 2 ani i s'a urca... Așa nu ne putem logodi și nu putem ține cununia...“ Eu rîdeam cu ochii. „Ei, și?“ o întreb și răspund iară cu, repede: „O să așteptați doi ani.“ — „Uf, Doamne, doi ani de așteptare! Nu merge!“ — „De ce să nu mergă?“ — „Pentru că nu merge!“ Fata naibii, ca o leoaică, sta să sară în sus la gândul că o să-l aștepte doi ani. „Știi tu unchiule dragă, cât ne iubim“. — „Știu“. — „Atunci să ne sari într'ajutor. Tata are prea multe fete, nu ne poate da la fiecare zestre mare“ Măi, a naibii fata! Îți intră cu ușa în casă. Eu pîfăiam iacă, cum fac acuma, din lulea — și o întreb: „Ei, și cât vă trebuie?“ „Vr'o cinci mii de fiorini“. Mă duc la casa mea de bani, o deschid tacticos, scot un libel de depuneri, caut unu cu zece mii și i-l pun în mîna, după ce o sărut părintește pe frunte și-i zic: „Să trăiești, fata mea, și să ne faci bucurie“. Ea sare 'n sus, își șterge ochii înroșiți cu dosul palmelor, mă prinde 'n brațe, joacă cu mîne prin casă și nu mă lasă până nu mă sărută pe frunte, pe nas, pe

cari au provocat în regat criza religioasă din anul trecut, cari au uneltit cu hegemonii noștri împotriva noastră, atunci România ar trebui să-i adune din toate unghiurile țării pe toți popii și iezuiții romano-catolici, să-i imbarce pe un vapor și să ți-i ducă peșcheș la Roma, cum au făcut odinioară Portughezii și Spaniolii. Aceste să fie represaliile pentru episcopia gr.-cat. maghiară!!

Vom vorbi prin București, ca să se audă la Roma!!

Situația în Bosnia. La începutul lunii August se vor porni din nou tratativele întrerupte pentru câteva luni între ministrul comun de finanțe Bilinski și între șefii partidelor din saborul bosniac. Se speră că de data asta se va putea ajunge la un compromis între cele două părți. Probabil că partidele politice din Bosnia vor renunța deocamdată la linia ferată Tuzla—Kladanj—Serajevo, deoarece s'au convins că linia acesta reclamă cheltuieli enorme așa că construirea ei e în timpul de față o absolută imposibilitate tehnică. În schimb guvernul s'ar învoi să prefacă linia Tuzla—Doboj în linie regulată, cum e cea dintre Doboj și Serajevo. Clubul muzulman al saborului bosniac a ținut ieri o consfătuire în această chestiune, iar Croații se vor întruni azi în conferință de partid. Mâne va avea loc un consiliu comun al celor două partide și se speră că se va putea ajunge la o înțelegere comună. Sunt deasemenea șanse de a se ajunge la un acord și cu Sârbii, cari ridică pretențiuni numai pe terenul agrar. Ministrul de finanțe e aplicat să le facă și lor cecesi.

Ministrul comun de finanțe la M. Sa. Ministrul de finanțe Bilinski s'a prezentat ieri în audiență la M. Sa monarhul, raportându-i asupra călătoriei sale în Bosnia și a tratativelor urmate cu șefii partidelor bosniace. Audiența a durat o oră și un sfert, după care apoi ministrul a fost invitat la prânz la M. Sa. După masă ministrul a făcut mai multe vizite la personajii politice cari petrec de prezent în Ischl. Ministrul Bilinski are de gând să petreacă până la mijlocul lunii Octomvrie în Ischl.

Campania opoziției. Comitetul executiv al opoziției unite, având în vedere munca câmpului care urmează cu mare sărguință în toată

țara, a hotărât să amâne adunările populare anunțate la țară până după terminarea secerișului și a trieratului. În orașe se vor ține însă în acest timp o serie de adunări populare, deoarece populația orașelor nu e reținută de munca dela câmp în așa măsură ca cea dela țară.

Criza din Turcia.

Anarhia militară.

Douăzeci și patru de ceasuri după-ce camera turcească, în urma expozeurilor pline de optimism ale celor doi bărbați politici turci: Marele Vizir, Cuciuc Said Pașa și ministrul de externe, Assym bey, a votat, cu mare însuflețire, încredere cabinetului, care redusese la nimica toate veștile primejdioaselor încurcături în care se zbate astăzi Imperiul Osmanilor, presa ne aduce știrea că ministrul turc a demisionat.

Această veste neașteptată pentru aceia care judecă situația după optimismul de comandă al declarațiilor oficiale, nu are totuși nimica surprinzător.

Dacă poate exista ceva neașteptat în actuala desfășurare a lucrurilor, aceasta nu poate fi decât revolta militară dela Monastir, cu întinsele ramificațiuni ce s'au dovedit că le posedă în întreaga organizație militară a Turciei.

Din momentul, însă, în care s'a constatat că, *armata*, singurul factor de sprijin al actualui ordine de lucruri din Turcia, este cuprinsă de *spiritul de anarhie*, era de așteptat că actuala formație politică a cărei temelie s'a constatat atât de putredă, nu-și mai poate lua răspunderea actualui situațiuni.

Interbarea ce se pune acuma față cu situațiunea din Turcia este: De unde această anarhie?

Ce se face cu autoritatea junilor turci?

Unde este formidabila putere a comitetului june-turc în fața căreia tremura toată suflarea din Turcia?

Nu sunt doar trei luni de când a făcut a-legerile pentru Cameră din care se părea că „națiunea otomană” este unanimă pentru partidul „**Uniune și progres**”...

Cum se întâmplă că această putere să dispară așa de azi pe mâne în câteva zile?

Pentru a înțelege lucrul acesta trebuie, să ne dăm seamă în primul rând despre cea ce reprezintă partidul june-turc în realitate, despre elementele din care-și trage forța sa.

Partidul june-turc, ca și mișcarea revoluționară care l-a adus la putere, este o alcătuire fără rădăcină în masa elementului turc.

Populația turcă, în deosebire de cea a naționalităților creștine, care-și au școalele lor în parte subvenționate de diferite state, este o populație de analfabeți.

În sufletul acestei mase de analfabeți nu există decât un singur simțământ care ține loc de conștiință națională: Musulmanismul.

Această masă neavând nici o exigență sufletească de ordin mai înalt, nu a înțeles nici odată laturea sinistru a domniei înăbușitoare de progres, de idei și de avânturi culturale a lui Abdul Hamid.

Pe deasupra acestei poporații însă, o pătură cultă formată din elementele cele mai avute și îndeosebi funcționari și ofițeri, în curent cu cultura occidentală, hrănită de tradițiile unui trecut glorios, sufereau cu cea mai mare nemulțumire vechiul regim în care vedeau singura piedecă pentru o regenerare a imperiului, prin adaptarea sa la viața modernă.

Reprezentanții înaintați ai acestei păături, persecutați în toate chipurile, au reușit totuși în cele din urmă printr'o propagandă asiduă să puie stăpânire pe armată, pe cadrele superioare ale armatei și prin aceasta precum se știe pe țară.

Acesta a fost partidul june-turc.

Ajuns la cârmă el a căutat îndată să-și realizeze rețeta politică prin care credea că va scăpa patria. Aceasta a fost *decretarea constituției*.

Din nenorocire cu mult mai puternice decât toate constituțiile și legile din lume sunt

gură, pe obrazul drept, pe obrazul stâng. Acum îmi dau *mie* lacrimile în ochi... A naibii fată! O plac și gata. Totdeauna mi-a fost drag de ea. Rumenă, sănătoasă, veselă, sprintenă. Halal de bărbatu' care-o ia. Și-l cunosc de multșor și pe dânsul. O bunătată de tînăr. „Ei, zic, dați cu nunta, să joc și eu într'un picior”.

Acum vine episodul interesant.

S'au logodit cât ai bate 'n pâlmi și au pus ziua nunții după câteva zile, ca să nu care-cumva să piardă tînăra păreche gustul de măritiș și de însurătoare, cu toate că nu trebuia să se asigure de așa ceva.

În preajma nunții am fost la unchiașul Timiraș. Se plimba neliniștit prin odaie.

— „Ce faci, unchiașule?” îl întreb eu.

— „Iacă, ce să fac: mă pregătesc de nuntă”.

— „De pe acuma?”

— „Da, de pe acuma. Știi Dta, va trebui să spun și eu două, trei cuvinte mirilor, la masă”. A început să se șteargă cu batista pe frunte. — „*N'am vorbit niciodată în public*. Ei, 'oiu îndruga și eu câte ceva. Uite, am făcut pe hârtie un mic concept”.

Mi-a întins hârtia.

— Stai, mai bine am să-ți spun discursul. fac proba cu Dta....”

Și-a luat o poziție marțială și a început, tăind cu dreapta magistral prin aer: „Doamnelor și Domnilor, iubiiți comesenii....”

Eu priveam la unchiașul Timiraș numai cu coada ochiului, căci mi-era teamă să nu isbuc-

nesc într'un ris sgomotos. Dar n'am avut motiv pentru așa ceva. Dimpotrivă. După gestul introductiv și-a dus mâna la inimă și a început să vorbească de par'că ai fi pus un robinet la inima lui și ai fi început să scoți din ea toată blândețea și toată bunătațea, de care era plină.

— „Eu sunt bătrîn acum”, spunea unchiașul, „și bucuria mea este că Vă văd pe voi, dragi tineri, cari vă legați astăzi pentru viață, în fața altarului și sufletul meu ride de bucurie când vă văd veseli, sănătoși și plini de încredere în viitor. Văd neamul al cărui nume îl port și eu, numele căruia nu l'am putut da mai departe și eu, într'o căsnicie de a mea, văd neamul ăsta înflorind în viitor și mă bucur din toată inima mea...”

— „Bravo, unchiașule!”, aplaud eu după cele auzite, dar am motiv să aplaud și mai mult, când îmi ascult urechile și mă mir că-mi este dat ascult și următoarele cuvinte:

— „*Romeo și Iulia*” dragii mei nepoți, (tu, Cornel ești din ziua de astăzi nepotul meu, nu-i așa?!) „*Romeo și Iulia*” au avut să se lupte cu dușmănia părinților lor. *Montechi* și *Capuletti* erau îndușmăniți rău. De aia s'au omorât nefericiții tineri: unul luând venin și altul străpungându-se lângă trupul iubit...”

— „De unde ai luat-o asta, unchiașule?” întreb eu plin de mirare pe „notarășul” Dumitru Timiraș.

El ride cu ochii: „Da ce? numai voi să-mi dați cu nasu' prin cărți? Iacă, am căutat și eu”, apoi, vrînd să dea pe vicleanul: „Mi-am adus a-

minte că am cetit pe timpul absolutismului, când eram și eu june, „*Romeo și Iulia*” de Shakespeare. Mi-a plăcut. Aseară am alergat în pod, am cotrobăit prin toate lăzile și am dat de carte. Am cetit-o iară. A naibii copii! Ce păcat, că n'au dat ei de un unchiaș, ca mine, să le netezească cărările!”

Unchiașul trist pentru o clipă, își reluă firul discursului, trăgând mai departe paralela între „*Romeo — Iulietta*” și Aglăița — Cornel:

„Voi, dragii mei, sunteți mai fericiți decât au fost ei. Părinții voștri sunt prieteni (nici umbră de vrajbă), și norocul vă întinde mâna plină de prietenie”.

— „Orator, orator în toată puterea cuvântului!” strig eu, entuziasmat.

— „Stai domnule, stai, că mai vine!” zice unchiașul „smecher”, și urmează, după ce a aruncat pentru o clipă ochii în manuscris:

„....Tu, dragă Aglăiță să fii bărbatului tău ceea ce a fost frumoasa *Griselda* bărbatului ei”.

Aici am stat uluit locului. Mi-am dus degetul arătător al stîngei în ureche, am scuturat urechea să mă doară, căci nu-mi venea să cred că aud lucruri de astea. Era prea mult!

Unchiașul a început să ridă cu hohot:

— „Nu crezi?”

— „Nu”.

— „Ei vezi, ce e în stare să facă Dumitru Timiraș?”

Literat întreg. Iată explicația:

simțimintele, moravurile, sufletul popoarelor, care fac să dea faliment cele mai frumoase măsuri și legi atuncea când nu se potrivesc cu dânsul.

Iar sufletul popoarelor din Turcia începând cu elementul musulman și sfârșind cu toate națiunile creștine nu se potrivea de loc cu idealul de guvernare adus de junii turci.

Elementul musulman vedea în venirea junilor turci o restaurare a puterii islamului înjosită în tot decursul domniei hamidiene, prin amestecul necurmat al puterilor în afacerile interne ale Turciei; iar neamurile creștine visau realizarea unui regim de autonomii naționale care să servească de tranziție până la momentul deslipirii totale de Turcia, speranță, la care nu au renunțat nici odată.

Intre aceste două tendinși generale, își aveau locul năzuințele secundare, dacă le privim sub raportul maselor, dar foarte primejdioase, dacă luăm în considerare situația și îndrăzneala persoanelor ce le reprezintă, ale acestora care visau restaurarea terorismului hamidian, care i-ar fi adus în vechile situații. Metode acestora — după zadarnicirea loviturii de stat a lui Abdul Hamid —, consta în a simula un radicalism și mai înaintat decât al junilor turci spre a-i putea acuza de tirănie.

Astfel, regimul june-turc a trebuit fatalmente să nemulțamească pe toată lumea.

A nemulțumit elementul turc bigot, prin inovațiile introduse, prezentându-se astfel înaintea lui ca o sectă infectală de influența creștină.

De altă parte naționalitățile creștine care vedeau în administrația energetică a junilor turci, o întârziere în realizarea idealului lor separatist, s'au declarat dela început ca dușmani ireductibile, adoptând toate mijloacele de luptă.

Pe lângă aceasta, o parte din masa musulmană, care până atuncea făcea trup și suflet parte din patrimoniul conștiinței musulmane, *Albanezii*, datorită pe de o parte trezirii unei conștiințe naționale la unii dintre dânsii, pe de altă parte neconținut surexcitații de către agenții dușmanilor interni ai junilor turci și de către agenții statelor cu care Turcia avea dificultăți, au început să se miște for-

mulând un întreg complex de pretenții, care se bat cap în cap, dovedind orginile varii ale inspiratorilor mișcării.

În fața acestei situații comitetul „Uniune și Progres”, neavând un razim hotărât în nici o parte sau clasă a populațiunii imperiului, a fost silit să treacă dela guvernarea legală, fătășă, normală, a unui partid care reprezintă majoritatea din stat, la cea anormală, dictatorială a partidelor cari reprezintă minorități primejduite.

Comitetul june turc a instaurat **dictatura**. Dictatura aceasta o practica prin ajutorul armatei, pe care credea că poate conta, având drept organe de acoperire a formelor legale camera și senatul, care erau creațiunile lui.

Pentru a avea însă de partea lor armata au căutat în tot timpul să o menajeze, să menajeze nu numai ca instituție de stat, ci să menajeze anumite persoane din armată, să neglijeze disciplina care i-ar fi putut face nepopulari pe conducătorii juni turci.

Astfel această armată care avea tradiția revoltei, învățată dela junii turci, nu a simțit nici odată brațul tare care să o înfrâneze, în frâul unei discipline de fer.

Dacă regimul june turc ar fi fost lăsat în pace poate că cu timpul s'ar fi popularizat cel puțin în masa musulmană și ar fi trecut la guvernarea normală.

Dar în tot acest timp ei a avut cele mai strașnice încurcături externe.

Pe lângă acestea, dictatura lui, a suferit și de o altă slăbiciune specifică. Nu era dictatura unui om, ci a unei colectivități.

O colectivitate nu este ca un singur om, care având un anume scop să aibe o anume direcție. Aci avem de a face cu diferite persoane care-și au părerile lor, ambițiile lor, patimile lor, păcatele lor deosebite. Iar aceste păcate s'au dovedit destul de active și la junii turci, care deși se știau o minoritate în țară, totuși nu au știut rămâne solidari.

Dezbinările din sânul comitetului, nemulțumirile de ordin personal provocate în rîndurile lor proprii, unite cu nouele curente de dușmănie ce fermentau în masa popoarelor, au străbătut și în armată.

Armata obicinuită să dicteze prin ei altora, de data asta dictează împotriva lor.

Răul cel mare este că de data aceasta armata nu este toată într'o simțire și un cuget căci atunci, ori-care ar fi vederile ei în baza lor s'ar putea constitui un nou guvern, o nouă ordine.

Dar acum însă și armata este desbinată.

Acum este epoca anarhiei militare.

Ottomanus.

Indiile amenințate?

Linile strategice ale Rusiei la hotarele Indiei. — Proiectul liniei transiraniene. — Atitudinea Angliei.

Paris, 16 Iulie.

În camera lorzilor se discută acum cu mare aprindere chestiunea liniei ferate transiraniene, proiectată de Rusia, chestiune care interesează de aproape pe Englezi și care e în strânsă legătură cu relațiunile dintre Anglia și imperiul rusesc.

Mulți se vor întreba: ce interes are această chestiune colonială a Angliei pentru politica europeană? Ei bine, un interes foarte mare și anume:

Accastă chestiune a rețelei ferate pe care Rusia începe s'o întinză la Nord-Vest de Indiile englezești este de cea mai mare însemnătate pentru Anglia fiindcă pune în joc *posesiunile sale indiene*, pentru cari a făcut atâtea sacrificii, cari sunt giuvaerul coloniilor engleze și la cari, prin urmare Anglia ține așa de mult. Și tocmai pentru că dela aranjarea pașnică a acestei chestiuni *depinde foarte mult buna înțelegere dintre Anglia și Rusia*, de aceea chestiunea este de cel mai mare interes pentru concertul european căci dacă ea se rezolvă în defavorul Angliei puterea acestui stat va fi redusă și nu va trage așa de greu în cumpăna politicii ce Tripla-Înțelegere o face față de Tripla-Alianță.

— „Cum căutam pe „*Romeo și Julia*” am dat printre lrisoave vechi și de *Boccaccio*. Hei, tinerete, tinerete! Incep să frunzăresc și dau de „*Frumoasa Griseldis*”. Citesc un rînd, două, nouă — măi, se potrivește să o țes în discursul meu de nunta. Ascultă: „Să fii credincioasă ca *Griselda!* ori ce încercări te-ar lovi, tu să ai credință ne-strămutată în bărbatu-tău, care e domnu' și stăpănu' tău...”

— „Asta tot pe timpul absolutismului ai citit-o?” întreb eu.

— „Tot”.

— „Se vede... Dar o să placă, crezi, mirilor?”

— „Trebuie să le placă!”

— „Asta-i altă vorbă. A trecut absolutismul, unchișule!...”

Spuneți, dacă n'am avut motiv să admir pe unchișul Timiraș pentru discursul proiectat?! A alergat, bietul bătrîn, prin pod după cărți vechi, și-a luat osteneala să aștearnă pe hârtie un proiect de discurs, să-l invete pe din afară și toate astea cu un singur scop, frumos și altruistic: să facă bucurie nepoților, fraților săi și surorilor sale....

Nimic mai duos decât să vezi pe unchișul Timiraș în ziua nunții! Parcă era dânsul mirele. Barbărit de strălucia bărbia lui păroasă, ca o chelie, în haine negre, cam ieșite din modă, dar totuși, pline de gravitate, cu un cilindru 'n cap, de băga în draci pe toate fetele bătrîne, silindu-le să oțeze: „hei, de ce nu l'am prins pe ăsta la

timpul meu!” După ce l'a sărutat Aglăița pe frunte, (îmbrăcată în hămița ei minunată de mireasă) și după ce i-a zis: „Îți sărut mâna, unchiule, că mi-ai ajutat și nu m'ai lăsat să aștept 2 ani de zile, două veacuri!”, și-a crescut în pene unchișul Timiraș și mai și. Rîdea de mine să se tăvălescă: mi-a dat o soră de mireasă cam urîțică și cam monosilabică. Și era o plăcere pentru dânsul să-mi dea câte un ghiont, în „taină” și să mă întrebe: „Ei, cum îți place?” Să-l fi văzut însă când a fost să ieșim din biserică! Ce gură mai făcea, rotindu-și vesel ochii pe la fetele tinere: „Ei, fetelor, repede, repede, trageți cu picioru' — a trecut mireasa. Trageți cu picioru' pe urma ei, că o să vă puneți și voi cât de curînd coroanele în cap!...” Și rîdea, rîdea de i se vedea toată bunătatea sufletească din ochi, din tremuratul gurii, din pașii mici, gingași, îngrijorați să nu fie spre greutate cuiva din sărbătoreasca cavalcadă.

Prea multe emoții pentru unchișul Timiraș! El, care se culcă la opt seara și care e obosit dacă a făcut o plimbărică de un sfert de ceas, alte dăți!

...Și acum vine partea cealaltă a medaliei — după avers vine și reversul!

Ne aflam la banchet. Lume, zaiatet. Flori pe masă, ghirlande de flori pe pereți, pe polican-dre. Mireasa și mirele în fruntea mesii. Lângă ei, în nemîflocită apropiere, unchișul Timiraș.

Mă uitam la el. Fața-i sbărcită era iluminată de o bucurie lăuntrică mare. Fiecare creață era

un comentariu. Nu era între crețele astea nici una, care să exprime un piculeț de amărăciune? Nu spunea nici una: „Hei, stăpănu' meu a îmbătrînit fără să se bucure de burătățile unei căsnicii cinstite, curate?” Nu striga nici o creață: „Eu m'am născut într'o noapte nedurmită de stăpănu' meu, când acesta se căina la gura sobei că vîntul urlă pe afară, că odaia e pustie, că n'are o vorbă caldă, veselă, dela inimă?” De s'ar putea analiza crețele astca în legătură cu ideile, cu sentimentele, cari le-au dat naștere!...

Deodată, am văzut o străfulgerare prin fața unchișului Timiraș. Ca și când ar fi fulgerat, ca din senin, pe un cer însteiat, fără de nici o geană de nor.

Era la friptură — se servea tocmai friptura de clapon, de purcel și de rață. Trebuia să se ridice, după programul stabilit de mai înainte, unchișul Timiraș, să țină „discursul festiv” în onoarea mirilor.

Il văd că-și duce mâna prin buzunarul redingotei, de acolo în buzunarele vestei, ale pantalonilor. Nimic. Mâna se întoarce fără de nici un rezultat. Își căuta unchișul Timiraș „discursul”, să aibă în ce să arunce ochii din când în când. Nimic. S'a retras puțin într'un colț al sălii și a început să caute, să caute în ruptul capului. Nimic. Asta nu-i glumă! Unde a putut să se piardă bucățița de hârtie? Ce să mai stai să cauți, pe la biserică, pe acasă, prin sală?! Timpul e înaintat! Oaspeții se uită unul la altul și așteaptă pe

Să vedem întâi ce a făcut Rusia în Turkestan și prin ce ar putea amenința liniștita stăpânire a Angliei în Indii.

Prin acordul din 1907 Rusia a izbutit să consacre, față de Anglia, politica sa de înaintare în Asia Centrală. Acest acord asigură Rusiei influența ce și-a câștigat-o, în ultimele decenii, în Persia de Nord și a ridicat imperiul rusesc pe aceeași treaptă cu Anglia chiar și în Afganistan. Turkestanul fiind dinaintea în stăpânirea Rușilor, guvernul din Petersburg a putut să aibă ușor inspirațiunea de a face din Turkestan punctul de plecare și reazămul unei politici de cucerire spre Sud și spre Sud-Est, deci în spre zona de influență engleză.

Mare linie ferată Transcaspiană, care este o imitație după cea transiberiană, este menită a deschide influenței rusești în aceste ținuturi un drum mai larg. Această linie ferată străbate Persia de Nord, dealungul frontierei, și se ramifică apoi în două direcțiuni: una spre Turkestan, cealaltă spre Termez, la frontiera Afganistană. Dela Samarkend, principalul centru rusesc din Turkestan, până la frontiera Indiilor englezești nu mai sunt decât șase sute de mile, iar dela Ferghanat, punctul final (proectat) al liniei rusești, nu mai sunt decât 300 mile până în India.

Este de remarcat că acest sistem de linii ferate sunt în legătură cu liniile rusești din Asia de Vest și cu cele din Rusia, deci guvernul rusesc poate trimite trupe la Samarkend cu trenul chiar din inima Rusiei. Afară de aceasta trebuie să notăm că Rușii vor să facă legătură între linia transcaspiană și liniile lor ferate din Caucaz; se lucrează deja la calea ferată care va face joncțiunea între rețeaua din Caucaz și cea din Turkestan. În chipul acesta Rusia va putea concentra din două părți trupe la frontiera afganistană: dinspre Ural și dinspre Caucaz.

Dar Rușii au mers și mai departe cu sistemul lor de căi ferate în aceste părți. Există acum un proiect rusesc pentru construirea unei linii ferate transiraniene care să străbată Persia dela Nord la Sud, să treacă prin Teheran și să se termine la Kurașe, la delta Indului. Prin această linie ferată s'ar deschide

și mai mult porțile pentru influența rusească în Persia și politica rusă n'ar mai găsi nici o pedecă în a ajunge la golful persan. Iar aceasta însemnează că Rusia a ajuns vecină cu Indiile engleze.

Anglia își dă bine seama de valoarea militară, de valoarea politică și prin urmare și de valoarea diplomatică a acestor lucrări întreprinse de Ruși. Față de înaintarea Rusiei Englezii n'au decât două linii de conduită: sau vor proceda în mod pașnic și înțelept cu Rusia ferindu-se de a o provoca la o luptă, sau vor opune Rușilor o rezistență ostilă îndârjită și atunci vor risca un război colonial în care Rusia are multe șanse de a eși victorioasă.

Se pare că guvernul din Londra s'a decis pentru o politică pașnică. Neapărat: căci n'are încotro. A provoca pe Ruși ar însemna să pună în pericol coloniile indiene, a căror situațiune a devenit cu atât mai dificilă cu cât Anglia este amenințată aici și de Germania, care construind linia Bagdad a făcut primul pas spre inima Asiei. spre Indii. Ministrul de externe Sir Eduard Grey a simțit primejdia de care este amenințată Anglia și a tratat chestiunea liniei transiraniene cu mare tact silindu-se a mulțumi pe ruși, a-i avea amici iar nu adversari.

Sir Eduard Grey nu s'a sfiit să declare în cameră că guvernul englez nu are nimic de obiectat Rușilor în chestia liniei transiraniene, că această linie nu aduce nici un prejudiciu intereselor englezești (!) și așa mai departe. Anglia trebuie să cedeze, cel puțin de formă dacă nu și în fond.

Această atitudine alui Grey a fost calificată de unele cercuri engleze ca lașă, dar ea nu este decât cuminte. În ședința de ieri a camerei lorzilor politica ministrului de externe englez a fost criticată foarte aspru de lordul Curzon, fost vice-rege al Indiilor, care a reproșat lui Grey că a făcut Rusiei concesiuni prea mari, concesiuni păgubitoare pentru Anglia. Lord Curzon a arătat că linia transiraniene, menită a complectea sistemul de căi ferate strategice ale Rusiei, constituie un mare pericol pentru Indiile engleze, cari vor

putea acum să fie ușor atacate, mai cu seamă că Afganistanul a încetat de a mai fi un stat-tampon.

O parte din presa engleză, în frunte cu Times, duce campanie în contra liniei transiraniene. Probabil însă că Anglia va trebui cel puțin pentru moment, să cedeze împrejurărilor politice, spre a nu strica armonia cu Rusia, de care are nevoie în politica sa din continent. Coloniile să mai aștepte.

Rolul Germaniei îl vom arăta într'un viitor articol. M. R. Ș.

Situația politică din Austria.

Tratatul ceho-germanic. — Un discurs politic.

În tratativele de împăcare, ceho-germane, urmează fiecărui progres realizat, o pauză, un moment, în care, toate pozițiile la aparență asigurare, sunt din nou foarte serios periclitate. De aceea nu-ți poți face deocamdată o judecată clară despre reușita finală a acestor tratative, înainte de ce va fi dată o garanție sigură că la verificarea ultimului protocol, nici una din părțile litigante nu se va retrage dela viitoarele tratative.

Delimitarea teritoriilor naționale, fixarea județelor cehe, a celor germane și a celor mixte, au stârnit iarăși o mulțime de dificultăți și de aceea nu vor putea fi rezolvite decât în urma unor desbateri foarte anvoioase. În ultimul moment, când se ajunsese la o înțelegere prealabilă în privința limbii oficiale în județele cu o singură limbă, s'au iscat iarăși greutăți neprevăzute.

Un punct foarte discutat e deciziunea în privința limbii oficiale din Praga, capitala Boemiei. Cehii pretind ca limba oficială să fie cea cehească, iar germanii sunt pentru ambele limbi, cehă și germană. Din dificultățile aceste în privința limbii oficiale se poate deduce, că drumul ales până acum pentru aplanarea conflictului ceho-german, nu e cel bun, ci unul greșit. Fie cât de mare importanța unei păci între

orator. — Nu-î și nu-i! Nici în pardsiu. Atunci haide, așa, cum își aduce aminte.

— „Doamnelor și Domnilor!” zice unchiușul Timiraș, și bate cu furculița în pahar. „Doamnelor și Domnilor! Dragii mei — Aglăișo și Cornel... Corneliță...” Își duce ochii la miri și stă așa, cuprins de duioșie. „Ziua de astăzi este o zi maaare...” Nu sta, Doamne ferește, la începutul discursului fraza aceasta, dar — o s'o scoată unchiușul Timiraș la capăt, ce naiba! „...Zi maaare”. Fața lui începe să fie inundată de o bucurie negrăită. Tace. O pauză lungă, penibilă. Unii se uită la dânsul, alții își fac de lucru cu tacâmurile, alții își plimbă privirile pe tavan.

Au trecut câteva secunde, într'o tăcere plumburie. Unchiușul Timiraș aruncă ochii spre mine. Eu stau prea departe, încât nu pot să-i șoptesc cum aș vrea. Imi încord puterile și-i trimit câteva vorbe, ca pe telegraf:

— „Romeo și....”

Unchiușul Timiraș prinde pe „Romeo” și începe:

„Voi, dragii mei, să fiți ca Romeo și... Griselda... Ca ei... să vă iubiți mult, mult, mult...”

Iară stă pe loc

Eu îi șoptesc, aproape vorbind:

„Romeo și Iulia”.

O nepoțică (de a lui, ride lângă mine: „Uite cum se mișcă „Vezuvul” unchiușului...”

Unchiușul Timiraș se uită iară la mine, ca un naufragiat, care întinde mâinile după frînghia de salvare.

Nu merge. Fața înfricată se preface iară. Acum e iarăși plină de bunătațe. Și mai citești în ea și puțină ștângărie burlăcească.

Deodată izbucnește unchiușul Timiraș într'un ris sgomotos. Toți ne ațintim ochii asupra lui.

„Măi băieți, măi! Și voi, fetele mole! Și voi, frați și surori! Și voi, oaspeți dragi! Lăsați-o dracului oratorie de paradă! Mi-am pierdut hârția! mă înțelegeți? Nu-i! Ei, de unde nu-i nu cere nici Dumnezeu! Acolo am scris de câte 'n stele și 'n lună. Nu-mi mai aduc aminte! Capu' lucrului, că stăm aici la masă, că mireasa e cu

mirele în fruntea mesii și că noi prăznuim cetoții nunta asta. Să trăiți!”

— „Trăiască unchiușul!” strigarăm noi, veseli.

— „Să trăiască mireasa!”

— „Trăiască mireasa!”

— „Trăiască!” strigăm noi.

— „Trăiască mirele!”

— „Trăiască!” noi.

Și merge unchiușul Timiraș spre miri și prinde 'n brațe, și-i stringe, și-i sărută, și plânge, și sărută pe părinții mirilor, și ne sare 'n gât și nouă, și ride și plânge, și e vesel și strigă: „da-naibii oratorie!”

Și noi îl înțelegem și prețuim mai mult cuvintele lui rostite dela inimă, decât frazele seci și întorsăturile grațioase, și comparațiile literare, cari — la cântar — ar fi ca pleava față de aurul curat din celalalt disc — și de aceea rîdeam și plângeam cu unchiușul Timiraș împreună...

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cui ti trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

ambele naționalități din Boemia, la sfârșit se vor convinge cu toții, că aplanarea acestui conflict aduce foloase numai unei părți și de aceea n'are nici o însemnătate pentru dezvoltarea viitoare a monarhiei austro-ungare.

O asanare definitivă a organismului statului austro-ungar se poate efectui numai printr-o împăcare generală și loială, care să-și întindă roadele-i binefăcătoare peste toate țările și naționalitățile monarhiei.

De aceea concluzia cea mai cuminte este că căderea monarhiei habsburgice rezidă numai într-o temeinică revizuire a constituției pe baza autonomiei naționale, îndrumându-se totodată din nou o centralizare pe toată linia pentru chestiunile de interes comun. Programul Austriei-mari, elaborat de Aurel C. Popovici, e în privința aceasta cel mai bun și cel mai sigur indicat.

Din nenorocire la noi obicinuesc oamenii să umbre numai pe astfel de cărări, cari conduc deadreptul în niște mlaștini, de unde nu mai este nici o scăpare.

Zilele aceste, într-o adunare de alegători s-a pronunțat maresalul Carnioliei, deputatul Schusterschitz, un discurs remarcabil, care conține niște pasaje foarte caracteristice pentru situația politică a monarhiei. Conducătorul partidului slavilor din sudul monarhiei, a caracterizat foarte bine situația politică actuală, când a accentuat că prin rezolvirea promptă a reformelor militare în parlamentul austriac planurile „patrioților” maghiari de talia lui Tisza au fost zădărnice în contra așteptărilor lor. Ei sperau în tăcere că în Cisleitania votarea novelor legi militare va întâmpina niște piedeci de nebiruit. Părerea aceasta s'a dovedit însă că-i falsă, deoarece rezolvirea reformelor militare s'a făcut fără samavolniciei și fără silă cu ajutorul a trei sferturi din majoritatea parlamentului vienez. Rezolvirea aceasta are o importanță morală și politică cu mult mai mare, decât acca votare en bloc a reformelor militare în Ungaria, care a călcat în picioare ori ce drept și ori ce lege, și care are nevoie de o reparatură ulterioară, pentru ca să aibă măcar o aparență legală și să șteargă, după cât va fi posibil, urmele samavolniciei.

Austriacus.

România și Franța

Reprezentanții Bucureștilor, în frunte cu primarul, sunt, de mai multe zile acum, oaspeții capitalei franceze. Ei răspund vizitei alese pe care primarul cu consiliul comunal au făcut-o, nu de mult, capitalei țării Românești.

Reprezentanții Bucureștilor întâlnesc în capitala Franței o primire din cele mai calde. La invitația română a avut loc un prânz și apoi o recepție, și s'a auzit cântecul românesc al marelui artist Enescu. La serata de gală, dată în onoarea delegației române, a participat elita societății franceze și colonia românească din Paris. În Paris, o stradă va purta numele de *Strada București*, semn menit să învedereze legăturile de prietenie între două țări surori.

Aceste legături între Franța și România sunt vechi și sunt firești. În renașterea României Franța își are partea de operă. Țara românească nu datorează Franței numai aceea ce fiecare neam are dela dânsa: marile principii pe baza cărora s'au înjghebat statele moderne, având noțiunea ca trup și egalitatea socială ca suflet, dar ceva mai mult: o atenție simpatică cu care cea dintâi moștenitoare a sufletului Romei ține să secundeze silințele României. Un sprijin moral

continuu, — ba, odinioară, un puternic sprijin efectiv: al lui Napoleon Bonaparte.

Sunt și firești aceste legături între două neamuri cari, amândouă, se deosebesc prin același spirit viu, pătrunzător, prin același temperament ospitalier, prin aceeași iubire adâncă a dreptății, a indivizilor ca și a neamurilor.

În timpul din urmă, legăturile acestea între cele două țări surori se simt mai intense. Au cercetat pe români oameni de seamă ai Franței, precum d. Deschanel, presidentul camerei deputaților, apoi presidentul consiliului comunal al capitalei franceze, vice-presidentul aceleiași, marele scriitor Charles Richet și, în cele din urmă, nefericitul Chilot, strivit de tren în hotarele Craiovei, profesorul și gazetarul care venise să concretizeze vechile raporturi de simpatie dintre două națiuni surori printr-o alianță sufletească efectivă.

Cor.

Cronică externă.

Bombardarea Dardanelor. Știri sosite din Constantinopol anunță, că în noaptea de Joi spre Vineri liniștea Dardanelor a fost din nou conturbată. Pe la ora 1 după miezul nopții 8 torpiloare italiene au apărut la intrarea în Dardanele și sub scutul întunecimei, ce domnea, au intrat în strâmtoarea Dardanelor. Fortificațiunile Baikshu și Suandere au deschis îndată un foc vehement asupra torpiloarelor, dintre cari două au fost găurite de gloanțele tunurilor, iar celelalte 6 fiind făcute incapabile de luptă, s'au retras. Îndată ce a sosit la Constantinopol vestea atacului membrii cabinetului demisionat s'au întrunit în un consiliu extraordinar, care a durat până ziua înainte de ameazi. Ministrul de marină, Churșid Pașa, care conduce de prezent provizoric și ministeriul de război, șeful statului major precum și membrii consiliului de război în frunte cu Nasim Pașa au fost chemați în audiență de Sultan la Palat. După audiență consiliul de război s'a întrunit în ministerul de război, pentru a lua măsurile de lipsă împotriva atacurilor italiene. Churșid Pașa a adus hotărîrile consiliului de război la cunoștința consiliului de miniștri, care s'a declarat conștesc cu aceste. Rezultatul conferinței ministrilor ar fi închiderea Dardanelor.

O altă știre, care s'a pus în circulație tot în Constantinopol, afirmă că schimbul de foc nu s'a petrecut între vasele italiene și fortărețe, ci între trupele rămase credincioase guvernului și între trupele răscolate.

Din partea italienilor atacul torpiloarelor îi declarat de o simplă veste numai și în cercurile lor se vorbește despre o răscoală revoluționară a trupelor sau a flotei otomane.

Ce s'a întâmplat în realitate încă nu se poate ști. S'a vestit în zilele din urmă, că flota italiană ar plănui o nouă acțiune în Marea Egee, dar încercarea de a forța Dardanelele cu opt torpiloare cari sunt vase de tot slabe față cu fortificațiunile dela intrarea Dardanelor, provăzute cu cele mai moderne armamente, pare ca ceva de tot ciudat. Se poate — după cum scrie „B. Z. Am Mittag” — că s'a făcut încercarea din partea flotei italiene de a suprînde flota otomană, care se află în strâmtoarea Nagara și a o nimici prin împușcături de torpile. Și torpiloarele au și fost observate de abia, când au ajuns în apropierea strâmtoarei Nagara. Se poate lua ca sigur, că îndată ce au fost observate torpiloarele, comandantul din Teshanakale a dat ordin de a se închide Dardanelele cu mine flotante și dimineața, de sigur, strâmtoarea a fost total închisă încât trecerea vapoarelor de comerț a trebuit să fie oprită.

Inchiderea Dardanelor, chestia aceasta de importanță internațională atât de mare, ar fi ajuns prin aceasta din nou la suprafață. În 19 Aprilie a ordonat guvernul otoman pentru întâia oară închiderea Dardanelor și aceasta a durat timp de 4 săptămâi, pentru că minele așezate și celelalte piedeci numai pe încetul și cu multă precauțiune au putut fi îndepărtate. În acest timp de 4 săptămâni, pentru că minele așezate și mâne, bulgare și rusești au suferit enorm. Toate statele interesate au protestat la Poartă și

despre Rusia se vestea chiar că ar intenționa să-și facă drum cu forța din Marea Neagră spre Marea Mediterană. Urmările, cari le-ar avea o a doua închidere a Dardanelor nu se poate ști, dar la tot cazul vor fi foarte grave și de aceea în general se sperează, că guvernul turcesc va absta dela provocarea acestor urmări.

De pe Murăș.

Un om care a ajuns o înaltă treaptă socială și totuși se reîntoarce din când în când între ai săi, dă dovadă de cea mai înaltă cultură a inimii. O astfel de dovadă ne-a dat-o P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea, episcopul de Caransebeș în ziua de Joi în 11 Iulie, când P. S. Sa a venit acasă, după cum zicem noi. Nu știu de unde, dar P. S. Sa poate a scris acasă să-l aștepte pe ziua de 11 Iulie, ș-a fost destul atât, ca vestea să străbată ca fulgerul în toate părțile.

O bucurie nespusă a simțit clerul și corpul învățătoresc, că acel pe care îl au atât de drag fiu al Murășului, vine pentru prima oară ca episcop acasă în Toplița românească. Fără nici un ordin special toți câți l-au avut și-l au drag i-au eșit înainte într-o întâmpinare la gara din Reghin.

La orele 3 și 12 minute trenul se oprește la gara din Reghin și din ușa cupeului apare Dr. Miron E. Cristea, însoțit de Andreiu Ghidiu și de secretarul consistorial dl Pavel Miclescu. Protopresbiterul Vasile Duma l-a binevenat din câteva cuvinte, apoi P. Sa se urcă în tren și pleacă însoțit și de protopres. V. Duma între puternicele strigăte de: „Să trăiască” ale publicului. La gara din Măierău preotul Ioan Branca l'a întâmpinat cu o vorbire scurtă, și din partea parohienilor o fetiță i-a dat un buchet de flori de pe valea Murășului.

La gara din Toplița încă i s'a făcut o primire pompoasă, care dovedește dragostea cea mare ce o arată poporul din comuna sa natală față de un fiu pe care soartea și vrednicia l-a ridicat la o treaptă atât de frumoasă în biserică noastră.

P. S. Sa va rămânea o săptămână în Toplița română până după cununia nepoatei sale Măriora Antal cu dl Dr. Alexandru Morariu, vrednicul advocat din Caransebeș.

În anul 1911 am scris în „Tribuna” cât de frumos au decurs alegerile congregaționale în cercul de alegere *Deda*, cu care ocazie au fost aleși următorii membri: Iosif Popescu, director la „Mureșiana”, Iosif Popesc preot în Dumbrava și Nicolae Gliga, paroh în Râpa superioară.

În contra acestei alegeri s'a făcut recurs și de aceea a fost anulată la comitat de cătră comisiunea permanentă de controlă; în contra anulării dl Iosif Popescu a reclamat la judecătoria administrativă, care a anulat hotărîrea comitatului, ordonând prin vice-comitele investigare. Cu această ocaziune s'a luat protocol cu președintele alegerii, dl Ioan Fincu, notar pensionat, și neconstatându-se știrbirea formalităților, judecătoria administrativă a aprobat alegerea prin un act final, aducându-și noul decis sub Nr. 2802—1912 în senzul căruia judecătoria administrativă dispune: „E de ajuns ca la votare, pentru constatarea persoanei, să fie de față sau numai notarul comunal, sau numai primarul comunal, și nu sunt siliți să fie ambii de față; după cum prescrie art. de lege XXI din 1880. §. 38. Aceste le dau publicității, pentru ca în caz de lipsă și unde va avea trebuință, publicul să se știe folosi de acest decis prețios pentru noi.

Deda, la 14 Iulie 1912.

G. C.

„VÁROSMÁJOR SANATORIUM
:: ȘI HYDROTHERAPIE ::

Budapest, Városmajor-u. 64.

Director:

Dr. ADALBERT COSMUTZA.

O frumoasă sorbare a meseriașilor români din Orăștie.

Sorbarea pe care am vestit-o în numărul nostru trecut, a avut loc Duminică în 14 Iulie n. cu o deplină reușită, — ba o putem numi o zi din cele mai însemnate în viața meseriașilor noștri români din Orăștie, ca societate.

Meseriașii noștri dau în Orăștie semne de viață ca societate, mai ales de vre-o 16 ani. Partea cea mai mare din acest timp, mai bine de 10 ani, ei au fost conduși de dl C. Baicu, ca președinte, iar de 4 ani de dl Adrian Cristea.

Atât duhul vremii și îmbogățirea societății cu membrii noi, stăruitori pentru o viață mai viasă mai înălțătoare, cât și zelul dlui președinte Cristea, au făcut, ca meseriașii noștri să se avante în timpul din urmă la mișcări și fapte tot mai de laudă, care să scoată la iveală însoțirea lor, ca un așezământ ce se prețuiește însuși pe sine tot mai mult și face să fie prețuit și de noi toți, în măsură tot mai mare. Pe lângă producții teatrale și petreceri pe care le arangia în trecut, și le arangiaza și acum, — mai nou au început a ține serate literare, în cari fac cetiri și declamări și discuțiuni, cari să lărgiască cercul de cunoștință a membrilor și să-i înalte suieștește, să-i facă a fi mândri pe însușirea lor de măiestrii și de membrii ai secției industriale (reuniunii) lor.

Iar mai nou și-au pus de gând să-și facă și un steag propriu, pe care la felurite producții, petreceri, eșiri în corpore, să-l scoată ca un semn osebit și mândru al lor.

Și-au procurat doritul steag, care e tare frumos din damast greu albastru, în mijloc cu o icoană a meseriilor și în jur cu scrisoarea: „Secția industrială a Reuniunii Economice române din Orăștie 1912”. Steagul e prins pe o rudă pe care apoi din sus în jos merg două rânduri de cuie aurite, fiecare cui închinat unui membru sau spriginitor al Reuniunii. Capul cuiului e făcut lat și în formă măiastră și pe el scris numele celui ce l-a bătut.

Sfințirea sau botezul acestui steag a avut loc Duminică în biserica gr.-or. română din loc. Și fiindcă ori-ce botez își are și nașul său, meseriașii au rugat pe dl I. Vulcu, mare comerciant să fie, dimpreună cu stinata sa soție Adelina, nașii steagului lor. Dl Vulcu și doamna au primit invitarea meseriașilor, și Duminică meseriașii au venit cu toții la biserică, având în mijlocul lor pe stimații nași. După slujba dumnezeiască cu sfințirea apei și stropirea și binecuvântarea steagului — dl naș, prin o scurtă vorbire a predat steagul în sama președintelui reuniunii, dorind meseriașilor români ca acest steag să fie semnul lor de bucurie în toate timpurile și în toate împrejurările în acest oraș.

Dl președinte Adrian Crișan, primind din mâna nașului nou botezatul steag, a rostit o prea frumoasă vorbire sărbătorească, prin care arată însemnătatea meseriilor în ființa unui popor, scoate la iveală că meseriile dau cel mai puternic teren de muncă care să arate istețimile a mii și mii de fii ai neamului și ele dau materialul izvoritor de bogăție nu numai celor ce le lucrează, ci și comerțului peste tot, — spune că nu numai în luptele de întrecere dintre popoare, dar chiar în războaiele dintre ele, meseriile sunt așazicând hotărâtoare! Se bucură dară când vede că și la noi sunt oameni tot mai bine înțelegători a însemnătății meseriilor, că sporesc meseriașii noștri și se cultivă, și-i incurajază a merge înainte pe calea aceasta, spre binele lor și fericirea neamului!

Aduce apoi deosebită mulțămire stimaților nași ai steagului sfințit azi, cari au făcut din acest prilej o fundațiune de 1000 coroane în folosul meseriașilor, ca din venitele fundațiunii să se ajutore elevi săraci la meserii. Darul va purta numele „Fundațiunea I. și Adelina Vulcu”.

Meseriașii și tot publicul primesc cu puternice urări „să trăiască!” vestirea acestui frumos dar.

Dl președinte urează apoi Reuniunii și membrilor săi, bunilor noștri meseriași, spor și înaintare în toate, și ea, peste ani și ani, să ajungă a serba jubilee de sieriuri, de jumătăți de veac, de un veac și de mai multe veacuri, — acele jubilee să afe Reuniunea tot mai întărită și mai înălțată și steagul ei să fie din jubileu tot mai mult semnul biruinței puternice a meseriei române în acest oraș și în tot ținutul!

Frumoasa vorbire a dlui președinte a fost acoperită de puternice „să trăiască!”

A urmat „baterea cuelor”. Fiecare din cei ce aveau (înștiințați înainte) cuiul lor, venea la masa pe care era întins frumosul steag și însemna baterea cuiului prin lovituri cu ciocanul — dându-i totodată oarecare samă pentru „botezatul” steag. Care cât a dăruit și la baterea cuelor, se vede din darea de seamă de mai jos.

După sfârșirea ceremonialului, meseriașii au ieșit afară și, având pe nașii steagului în frunte, s'au fotografiat înaintea bisericii. Chipul lor îl vom aduce în un număr viitor al „Foi interesante”.

Au ieșit apoi cu toții la pădure, unde și-au petrecut foarte plăcut toată după prânza, luând parte și mult popor și inteligenți din loc.

A fost o zi frumoasă, însemnată, bine aranjată și reușită, în viața meseriașilor noștri. Dorim să putem de aci în încolo vesti lucruri tot mai de laudă din viața reuniunii lor.

Despre starea meseriașilor noștri din Orăștie, scoatem următoarele date:

Avem azi în Orăștie:

Măestri români 81,

Calfe români 88,

Învățăcei români 214.

Breslele în cari avem măestri și calfe sunt mai ales: tipografi, pantofari, măsari, cizmari, cojocari, măcelari, zidari, bârdași, etc.

Dintre acești măestri și calfe, sunt înscrși ca membri ai reuniunii (secției): 10 ca membri pe viață, 80 ca membri ordinari. Socotind numărul întreg al măestrilor și calfelor: 170, și că membri sunt numai 90, — reese că aproape jumătate din ei nu sunt membri ai reuniunii. Iar din cei cari sunt, apoi cam două din trei (2/3) părți sunt calfe. Semn că dintre măestri sunt mai puțini membri ca dintre calfe.

După frumoasa sorbare de Duminică, credem că e vremea, ca și acei măestri și calfe, cari până aci, din orice pricină, au stat afară de Reuniune, se vor simți îndemnați să intre cu toți în ea, pentru a-i da viață nouă, puteri nouă, avânt nou și simțit!

Așa să fie.

„Libertatea”.

Din țara cnutului.

Duma a treia s'a stins în făcere, tot așa cum s'a născut din rușine. A murit de moarte naturală, fără zbucium, fără dureri și fără să fie plânsă de cineva. S'a stins, după ce o legislatură întreagă a trăit fără să dea semne de viață altele decât legi de încătușare pentru cei mulți și de îmbogățire pentru câțiva.

N'a provocat nici entuziasm, nici ură înaripată, născătoare de avânt. A trecut prin viață, să-i zicem parlamentară, a Rusiei fără să însemne în istoria imperiului, nici culmi, nici prăpăstii. În urma ei n'a rămas decât gunoii în care și din care a trăit.

Nu s'au făurit în Duma a treia nici legi cari să transforme și nici măcar de acelea cari fixează o situație conservând și întărind instituții vechi.

Duma a treia n'a fost pavăza de apărare a intereselor țării. Ea însăși a trăit sub secul și inspirația păzitorilor plătiți ai ordinii publice; ea, Duma a treia, n'a fost nici un moment centru spre care să fi îndreptat privirea cetățenilor, ea însăși fiind vecinic cu privirea vagabondând între palatul țarului și casa poliției secrete.

Duma a treia n'a suscitât nici măcar ură. În joshicia ei, Duma a treia nu putea provoca decât dispreț și scârbă. Burtă-verzimea ce foia în palatul Dumei, la umbra băncii ministeriale, sau agățată de pulpana vre-unui guvernator și-a trăit legislatura în aceeași liniște și cu același cald ca și negustorul tarabei cu rentabilitate sigură. Creaturile Curții și-au rotunzit averile, mameleci și ministri s'au îmbogățit, oamenii de afaceri ai guvernatorilor și-au deschis drum pentru afaceri noi și mai grase, iar slugile cinovnicilor, trimise cu pecete de țărani în Dumă, și-au agonisit din diurnă tocmai cât le trebuia ca să-și părăsească slujbele vechi.

O armată întreagă de fericiti a născut această Dumă a treia, ca o nouă Arcadie ferice în oaza îninsului însângerat al imperiului mosco-

vit. Nu-i vorba și Duma a făcut ceva. Ea a spulsat pe miniștri de complicitatea cu spionii provocatori și, ingenunchiând înaintea țarului, i-a votat credite noi militare.

Țăranului stors și bătut de cnut și s'a trimis portretul țarului ca în mângăiere și i s'a promis pământ ca să-l înșele. Soldaților li s'a mărit rătăcia de vutcă și polițiștilor lefurile și subvențiile.

S'au deschis credite noi pentru drumuri de fier, chip ca funcționarii imaculați ai Rusiei să găsească o nouă sursă de câștig. Se vor ridica clădiri noi acolo unde sunt cinovnici încă nepricopsiți. Șosele se vor clădi pe drumurile bătăute de echipagiile funcționarilor îmbogății.

Duma a treia a radiat în toate colțurile Rusiei credite pentru îmbogățirea celor îmbogății și pentru ridicarea unei noi armate de parveniți și de lachei pe care să se poată bizui regimul țarului absolut și al cinovnicilor avari de câștig. Ea constitue în viața Rusiei moderna o cărămidă roșie de sânge și neagră de noroc pusă să sprijine și să întărească un regim care de mult s'a dovedit că este în ajunul prăbușirii.

*

Duma a treia se lauda că a început înălțarea reformelor cari aveau să aducă în izbăvirea țarului rus pacea și viața zilelor mai bune. Astăzi, de pe urma acestei promisiuni țărani nu s'au ales cu nimic; deputații țărani s'au ales însă cu frica de a se mai întoarce în mijlocul consătenilor lor. Foștii deputați țărani își caută acum un loc de refugiu în sate din regiuni depărtate de satele cari i-au trimis să le reprezinte interesele. Foștilor deputați țărani le e frică ca nu cumva alegătorii lor, consăteni rudi, să nu le turbure tihna pe care le-o asigură sumșoara de 18.000 de ruble (vre-o 50.000 de franci), agonisită în greaua lor carieră de deputat. Este atât de eloquent acest fapt încât el însuși constitue o caracterizare a activității Dumei a treia.

Deputații țărani cari au stat în Dumă dreapta cinovnicilor și guvernatorilor ruși, se mai pot întoarce în satele lor. Blestemul consătenilor lor, trădați și vânduți reacțiunii, îi va urma însă ori unde își vor adăposti ființa vânzătorii și de omoritori ai speranțelor țarului.

Mulți din foștii deputați țărani pleacă din satele lor și se stabilesc în alte sate, din rînta de a fi retrimiși în Dumă. Ei știu că acei cari i-au ales odată nu-i vor mai alege și a doua oară și de aceia își aleg domiciliul departe, și mai departe de satele în cari sunt cunoscuți. Ei își închipue că însușirea de foști deputați va ajunge ca să apară îmbrăcați în haina autorității omului cu experiență și că grație acestei autorități își vor asigura un loc în Duma viitoare. Țăranii ruși vor și însă să se păzească de aceste făpturi ale regimului țarist căci le va merge și lor vestea ca de popă tuns în tot Rusia. Dar nu numai față de aceia ale căror interese le-au trădat, deputații țărani s'au compromisi. Ei nu mai au trecere nici la guvern pe care l-au servit. Guvernul ține cu orice preț ca Duma a patra să aibă cât mai puțini mulți și cât mai mulți popi. Popii vor fi puși să candideze la țară și vor fi unși aleșii țărănimii. Președintele rusească a și început să se pregătească în vederea marelui misiuni la care va fi chemat în curînd. Sinodul însuși va lua această chestiune pe seama lui. Peste câteva zile va apare și va fi înprăștiat în tot imperiul moscovit apelul Sinodului către popimea rusească. Apelul acesta nu va fi altceva decât un manifest electoral. Manifestul este redactat după propunerea episcopului Safirim din Kiev care a cerut ca episcopatele din imperiu să vegheze ca la alegeri să reușească decât cei mai drept credincioși ai imperiului. Episcopul Safirim face chiar răspunzătoare episcopatele de nereușita planului. Episcopul elector insistă în apelul său asupra pericolului ce-l prezintă pentru pravoslavnicie partidele liberale și recomandă cu multă căldură partidele din dreapta, inclusiv preoții și scribură neagră a lui Purișchievici.

Episcopul Safirim temându-se însă ca cumva să reușească la alegeri câțiva preoți de sate, previne pe episcopii ceilalți ca nu cumva aceștia să fie aleși, căci ei nu sunt încă pregătiți pentru viața politică și legiuitoare. Ca și cum pravoslavnicii din Rusia vor face o deosebire între un popă și un alt popă.

De teamă ca nu cumva o afluență prea mare a preoției în Dumă să nu fie un prilej de desvălire a incapacității lor, episcopul Safirim are grija să spună Sinodului ca să evite alegerea a prea mulți preoți. El recomandă însă elementele din dreapta și pe acelea cari s'au ilustrat în progromurile sângeroase din țara cnutului.

Duma a patra va fi probabil Duma preoților. Intre ea și Duma pe care o va înlocui, nu va fi totuși o prea mare deosebire. Va vota și ea tot ce guvernul îi va cere, va ingenușchia și ea înaintea țarului atotputernic și atunci când ocazia se va prezenta va da și ea dovada slugărniciei și lașității.

Sinodul socotește că vor putea intra în Duma a patra destui deputați preoți ca să se poată pune bazele unui partid clerical. Partidul acesta ar constitui un prețios sprijin pentru guvern și o întărire a dreptei în Dumă.

Din Rusia revoluționară de ieri, partidul acesta ar voi să facă o Spanie de tipul aceleia din vremea incvizitiei. Acesta va fi începutul sfârșitului întinsului imperiu țarist. Noroadele cari s'au mai răscolit odată se vor ridica din nou. Naționalitățile subjugate nu vor întârzia să dea lupta de desrobire pe care o așteaptă de atâta vreme. Și din Rusia întinsă între cele două mări cari mărginesc nordul și sudul Europei va naște Rusia de mâine, Rusia popoarelor libere, Rusia națiunilor unite în gânduri și idealul libertății.

Pe mormântul Dumei a treia țarul Nicolae va avea dreptul să sape inscripția: la Chambre introuvable.

Se va regăsi poate țarul în Duma a patra. Va trece însă și această Dumă; pe mormântul ei țarul va repeta aceiași inscripție și de data asta cu multă dreptate. Căci Nicolae II nu va mai regăsi Dumele cari au prolongit agonia unui regim care de mult trebuia să moară.

„A—I”.

H. Z.

INFORMAȚIUNI

Arad, 20 Iulie n. 1912

Punerea pietrii fundamentale a școlii „Remediul femeilor române din Arad și provincă”. În legătură cu acest act solemn P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Pap a dăruit școlarii miniștrani: Mihai Voștinar, Dimitrie Sârb, Petru Măcean, Petru Iovin, Mihai Cărăbaș, Iovin Trihan, Victor Iovanov, Paul Rognean, Savu Rognean, Dimitrie Măcinic, Iosif Grozav, Cornel Ungurean și Gheorghiu Toma în semn de aducere aminte câte 2 cor., lăsând direcțiunii școlare ca aceste onorare să le depună pentru fiecare separat în bancă, iar libelele vinulate pe timp de 20 ani să le predea numiților, îndemnându-i să înmulțească depunerile și din propriile lor economisiri.

Excursiunea elevilor din Buzău la noi. Astăzi, Sâmbătă, am avut la Arad vizita a 12 elevi dela gimnaziul din Buzău. Elevii sunt conduși de dd. George Bobeș, prof de limba latină, Iules Barbier, profesor de limba franceză, At. Dumitriu, maestru de gimnastică și Alex. Ianulescu, secretar al liceului.

Plecați din țară de câteva zile excursioniștii au vizitat mai multe centre românești între care Brașovul, Făgărașul, Sibiiul. La Arad au fost primiți de cătră părintele R. Giorogariu, care i-a găzduit la Seminar și i-a condus la vizitarea principalelor instituții românești și pe la diferitele așezăminte publice și industriale străine din Arad.

După masă excursioniștii au vizitat comunele românești de pe podgoria din jurul Aradului. Excursioniștii au rămas încântați și în special de puternica viață românească ce au avut ocazie a constata la fiecare pas.

Mâine, cu trenul de dimineața vor pleca la Budapesta, de unde se vor întoarce pe la Timișoara, intrând în Țară prin Verciorova.

Ar fi de dorit ca asemenea excursiuni să

se facă cât mai des între românii din Țară și cei de dincoace, fiind cel mai nimerit mijloc de a se cunoaște, a se iubi și a stabili o legătură sufletească între toți fiii pământului românesc.

Regina României despre relațiile franco-germane. Ziarul „Pesti Napló” din Budapesta publică într-un număr recent un articol despre regina Carmen Sylva sub titlul „Scopul politic al unei regine”. Autorul articolului spune, că regina României este un apostol al înrățirii franco-germane și că ea face totul pentru ca idealul acesta să fie realizat. În interesul acestei idei Carmen Sylva ar duce o vie propagandă în Germania ori de câte ori revine în țara ei natală. Carmen Sylva caută și luptă să găsească sprijinitori pentru ideea ce-i este scumpă în lumea culturală și politică din Germania și Franța.

Cu prilejul vizitei unei societăți germane la Sinaia, regina a declarat care-i sunt părerile în antagonismul franco-german. „Gândul că răscolirea culturii latine și germane s'ar putea desvârși unui pe altii mi-a devenit aproape o idee fixă, — spune regina.

Germania a făcut mare greșală când și-a anexat provinciile franceze Alsacia și Lorena. Din anexiunea aceasta, Germania nu poate trage nici foloase economice, nici politice. Pasul acesta a aruncat Franța în brațele Rusiei. Dacă Franța și Germania ar cădea în înțelegere, Europa ar respira ușor și pacea Europei ar fi pentru multă vreme asigurată”.

Budapesta se împrumută din București. Cătim în „Viața națională”: Criza monetară este atât de gravă în Budapesta și în centrele Ungariei, încât marile instituții financiare din Budapesta s'au adresat și la Viena și la Berlin după împrumuturi, ca să satisfacă cererile mari ce să fac de cătră agricultorii din Ungaria. Se pare însă, că nu toate exigențele au fost acoperite, căci, — precum aflăm din sorginte autorizată, — unele instituții financiare din Budapesta s'au adresat și unor instituții financiare mari din București, cerând împrumuturi pe termen mai scurt, până la toamnă. Pe cât știm, acele mari instituții financiare, deși munerarul este foarte însemnat la noi în țară, au primit cu rezervă cererile din Budapesta. Cauza rezervei este, că sunt prevederi pesimiste, cari predomină și la Viena, în privința situației ce-o va prezenta piața financiară din Budapesta la toamnă.

Cununie. D-șoara Tinuca Meciu (Traniș) și d-nul Alexandru Nossa (Trestia) își vor celebra cununia lor în 30 Iulie n. 1912 în biserica parochială gr. cat. din Traniș.

Anarhia militară din Rusia. În regimentul de husari de gardă din Grodno, al cărui proprietar e țarul, s'a iscat un violent conflict între comandantul regimentului și ceilalți ofițeri. Ofițerii protestaseră împotriva faptului că comandantul primise în regiment pe un ofițer, ale cărui mijloace nu erau în raport cu enormele cheltuieli cauzate de viața luxoasă în acest regiment de elită. De oarece comandantul n'a ținut seamă de acest protest, 23 de ofițeri și-au dat demisia din armată. Acest caz e cu atât mai senzațional cu cât majoritatea ofițerilor demisionați fac parte din cele mai distinse familii ale aristocrației ruse. Acest conflict a făcut o impresie penibilă asupra cercurilor curții.

Bursă comercială în Iași Numărul de azi al „Monitorului Oficial” publică decretul regelui, prin care se încuviințează deschiderea unei burse comerciale în Iași.

Uniforma liceului român din Brașov. Vestim pe toți cei interesați, că din 1-a Septemvrie 1912 toți studenții dela liceul gr. or. român din Brașov vor fi obligați să poarte uniformă și chi-piu. Uniforma se va confecționa din stofă de culoare vânătă închisă și are să fie întocmai ca modelul stabilit de direcțiune. Cei ce au uniformă model vechiu, dar încă bună, o pot folosi încă un an. Uniforma obligată s'a introdus cu intenția, de a face imposibil luxul, ce adese-ori s'a constatat chiar și la elevii săraci, făcându-și costume exagerat de scumpe.

Direcțiunea liceului.

Moartea lui Henry Poincaré! Lumea științifică franceză și în special cercurile matematicianilor au de înregistrat o foarte grea lovitură: Henry Poincaré, membru al „Institutului Franței” și văr al primului ministru francez Raymond Poincaré, a încetat din viață. Decedatul a fost un savant de o celebritate mondială, și a publicat numeroase lucrări importante în domeniul matematicianilor, care a răspândit numele său ca pe cel al celui mai de seamă geniu matematic al timpului.

Henry Poincaré s'a născut în anul 1854, la Nancy. După terminarea școlii Politehnice din Paris a fost un timp îndelungat inginer șef al minelor din Vesoul. În urmă însă s'a destinat cu totul studiilor universitare.

În anul 1881 fu numit conferențiar la facultatea de științe din Paris, iar în 1881 deveni profesor de fizică matematică la aceeași facultate. Mai târziu Poincaré a fost numit profesor de mecanică celestă la școala Politehnică.

El a publicat numeroase lucrări de matematică și filozofie. Intre altele a publicat „La Valeur de la science” — opera sa capitală — în care pune noi ipoteze asupra certitudinii științifice.

Atentat în contra prim-ministrului englez Asquith. Alaltăieri pe când prim-ministrul Angliei Asquith își făcea intrarea în orașul Dublin, sufragetele au aruncat din mulțime un toporaș asupra frásurei ministrului, în care se afla și soția sa și secretarul Redmond. Toporașul a trecut pe deasupra capetelor ministrului și a soției sale, nimerind pe Redmond în față și răbindu-l greu. Seara în teatrul Royal poliția a arestat pe o sufragetă. Au surprins-o tocmai în momentul când dedea foc unei perdele dela loja în care se afla ea. Dusă la poliție a declarat că voia să dea foc teatrului, pentruca să nu se poată ține reprezentația dată în onoarea lui Asquith. Prevăzându-se demonstrații în cursul reprezentațiunii, o mare mulțime de polițiști a luat loc în teatru. „Daily Express” spune că cercurile guvernamentale se tem de o conspirație a sufragetelor în contra ministrului Asquith. Drept aceea s'au și luat măsuri severe din partea poliției cu ocaziunea călătoriei prim-ministrului la Dublin și cum vedem temerile exprimate în „Daily Express” nu erau nemotivate.

Un erou: Vlaicu. În Ardeal, acolo unde focul național arde atât de viu în inimile Românilor, un singur nume plutește pe buzele tuturor, ca o exclamație de mândrie și de fală a neamului nostru:

— Vlaicu!

Străbătând văzduhul, deasupra câmpiei dela Ciala, Vlaicu pare că înalță eroismul românesc în sferile necunoscute, dar în văzul și în extazul a mii de oameni cari îl urmăresc cu privirea atât cât ea îngăduie să-l urmărească...

È în această urmărire, în care nu lipsește solemnitatea unei adevărate sfințenii, acea nespūsă înfiorare ce o poate produce doară supranaturalul, și adâncul respect ce-l reclamă omul de geniu, care poartă cu el, în înălțimi nepătrunse, gloriile unui neam întreg.

Vlaicu a sburat și la Iași în toamna trecută, cu prilejul serbărilor jubulare ale universității. Cei cari l'au urmărit, chiar dacă aveau prea puține cunoștinți despre știința aviației, au putut vedea, în sborul acela, că Vlaicu e un estef.

Nu cred să existe un sbor mai elegant și mai sugestiv ca acel al lui Vlaicu; nu știu dacă există vre-o pasăre care să sboare așa cum sboară Vlaicu....

Vlaicu și sboară și plutește. Sau dacă-i în viteză mare, aleargă în goana nourilor... Așa ne-a fost impresia când l'am văzut străbătând, în linii plastice, orizontul Iașilor, — și tot așa îl văd parcă și acuma cum plutește sau aleargă deasupra câmpiei dela Ciala...

... Și mă gândesc cât de puțin sunt respălățiți acești eroi, care poartă fala neamului în sfere străine.

Căci în admirația noastră când îl vedem pe Vlaicu biruind văzduhul, să fie în noi și teama aceasta, — pe care n'am avut-o până în clipa fatală care ne-a răpit pe locotentul Caranda. — „Mișcare.”

Aviz domnilor medici români. Pretura cercuală din Lipova a deschis concurs pentru postul de medic cercual vacant, din comuna Marosaszó (Ususău). Salar anual 1600 cor., bani pentru quartir 200 cor., pausal de cărașit 400 cor., ajutor personal dela stat 800 cor., laolaltă 3000 cor., apoi mai sunt diurnele stabilite prin statut pentru vizitarea bolnavilor. Recursele trebuie prezentate susnumitei preturi până la **10 August n.** Ziua alegerii se va hotărî mai târziu.

Ar fi de dorit că la acest post să reflecteze medici români, deoarece întreg cercul medical este locuit de români. Sediul medical este comuna Marosaszó (Ususău) la o depărtare de o oră și jumătate de orașul Lipova. Acestui cerc medical aparțin comunele: Marosaszó, Dorgos, Petercze, Mészdorgos, Maroseperjes și Belet-háza. Informațiuni amănunțite dă notariatul din Dorgos.

Impăratul Iaponiei greu bolnav. Agenția Reuter anunță: Impăratul Iaponiei zace de câteva zile greu bolnav. O boală primejdioasă de stomac îl chină îngrozitor. Ieri a zăcut toată ziua fără simțiri. Catastrofa se așteaptă din moment în moment.

Cartea infantei Eulalia. Mătușa regelui Spaniei, infanta Eulalie, despre care s'a vorbit atât de mult în timpul din urmă, și-a terminat cea mai nouă lucrare literară. Cartea tratează despre poziția femeii în societate. Face senzație împrejurarea că colaborator la această scriere e cunoscutul scriitor francez Jules Bois, pe care lumea îl aduce în legătură cu procesul de divorț al infantei. Se spune că Eulalia ar avea intențiunea să-l ia de bărbat pe scriitorul Jules Bois, îndată-ce îi va succede să câștige cetățenia franceză.

Încă o palmă ungarilor noștri. Compatrioții noștri unguri au din nou ocaziunea să se convingă despre părerea pe care o are lumea civilizată din apus despre modul barbar de tratare, de care au parte naționalitățile nemaghiare din Ungaria. Ziarele ungurești se plâng pentru palma care li-a fost aplicată acum de curând ungarilor zicând, că străinii lovesc în maghiari fără milă c upeana muiată în vitriol. „Világ” face responsabil pentru lovitura mai nouă pe cei câțiva nobili conservatori, cari voesc neconținut să se opună curentului luminat și spiritului timpului, și susține, că această palmă nici decât nu-i privește pe toți Ungurii deopotrivă. E vorba de un număr slavo-maghiar al revistei satirice „L'essiette au Beurre” care poartă inscripția „Magyars et Slaves” cu limba pe jumătate franceză și pe jumătate croată.

Articolul prim este un articol serios și este intitulat „Protest cătră Europa”. În acest articol „popoarele Ungariei subjugate de clasele dominante din Ungaria apelează la conștiința Europei civilizate.” Acest articol prevestește eliberarea clasei subjugate de sub jugul gentrylor noștri și zice, că va veni ceasul, când aceste popoare chinuite vor prinde arma în mână, și prin o revoluție repentină și unanimă vor înfrânge puterea claselor dominante. — Sunt îndeosebi interesante ilustrațiile pregătite de artistul d'Orlova. Așa d. e. vedem un pom mare, cu un țaran năcăjit și zdrențuros spânzurat pe-o cracă, iar sub ilustrație scris: „Astfel de fructe se coc pe insula fericită alui Apponyi.”

Ei, dle Apponyi poștește și pleacă acum din nou în New-York și Chicago ca să ții conferințe despre soarta fericită a națiunilor nemaghiare din Ungaria, când vezi că-ți bat la ușă străinii, pentru ca să arate în adevărata ei culoare starea deplorabilă în care au ajuns toți nemaghiarii din aceasta țară atât de frumoasă și totuși atât de nefericită....

Cea mai frumoasă Princesă din Europa. Le „Journal de Paris”, spune că la Londra se vorbește de apropiata căsătorie a principelui moștenitor englez care a devenit major.

Pentru această căsătorie, trei princese sunt indicate.

În primul rând vine princesa Victoria Luisa fiica împăratului Wilhelm, care însă din cauza temperamentalului ei independent, nu va conveni casei domnitoare engleze.

În al doilea rând — spune Le Journal de Paris — se vorbește de principesa Elisabeta a Ro-

mâniei, cea mai frumoasă princesă din Europa, care întrunește frumuseța mamei, cu inteligența bunicei, regina României.

Princesa de România, însă mai întrunește calități excepționale de bună gospodină, care ar conveni admirabil casei domnitoare engleze.

În al treilea rând se vorbește de princesa Olga a Rusiei.

Nouii notari români. Ni-se scrie din Budapesta: La cursul notarial din Budapesta în anul acesta au obținut diploma trei români, d-nii Gheorghe Andrieș, Gheorghe Radu și Vasile Hapia. Li recomandăm publicului românesc cu toată căldura.

Un Turc din România se face creștin. În satul Storești, comuna Frumușica din jud. Botoșani, s'a stabilit de mai multă vreme un turc anume Ismail Mirzae. Întâlnindu-se adesea cu preotul satului, C. Angelescu, a fost încetul pe încetul cucerit decuvintele și sfaturile înțelepte ale bunului paroh. Prin blândeța sa, cum și prin punerea în evidență a superiorității legii creștinești față de cea mahomedană, a reușit să-l înduplece pe turc ca să îmbrățișeze și el creștinismul.

În urma catechizării obișnuite, turcul s'a botezat. Botezul a avut loc la biserica din Storești, Duminecă 1 Iulie, în fața reprezentanților autorității comunale și a întregului sat. Noul botezat a luat numele de Gheorghe și se arată foarte vesel de schimbarea a cărei subiect a fost.

Acesta e drept un caz rar. Dar tot mai des auzi de botezul vre-unui turc decât a unui jidan.

Știre de vacanță. Ziarele din România relatează cazul ziarului „Neues Wiener Journal”, care publică o pretinsă telegramă din București, prin care se spune că la nunta unui factor poștal, anume Ștefan Cioban, 14 persoane au fost otrăvite cu... cafea. Și toți ar fi încetat din viață.

De prisos să mai spunem că din această născocire, produs al minții vre-unui redactor cu imaginația aprinsă (din cauza căldurii!), nimic nu-i adevărat.

Un simptom însă care prevestește sosirea veri și pentru bieții ziaristi, obosiți de munca de peste an.

Post de medic cercual. Cercul medical Tâmbari-Vlădeni e vacant. Sediul cercului e comuna Tîmbari (Syunyogszék, com. Făgăraș). Comuna materialicește e bine situată, are oficiu de poștă, telegraf, telefon, tren și e la o depărtare de 20 km. de Brașov fiind legătură de tren. Salarul fix e 2500 cor., iar în perspectivă un adaus de 1200 cor., apoi lemne etc.; farmacia de casă aduce minimal pe an 1500 cor. Toate venitele anuale să pot evalua la suma de 7—9000 cor. Cu informații mai detaliate servește cu plăcere ori care dintre cei doi preoți locali. Terminul de concurs e până în 5 August n. c. Rugarea de competare e a se înainta oficiului pretorial din Șercaia (Sárkány.)

x Teatru-fermecat în Arad. Cel mai mare teatru-fermecat va sosi în Arad pentru 2 zile. În fruntea întreprinderii stau Louis Larly, Chevallier și d-șoara St, cari au cutreerat lumea întreagă și pretutindenea au stârnit cea mai mare senzație. Dibăcia măestrilor o întregeste aranjamentul colosal și societatea admirabil disciplinată, cari toate contribuiesc la producțiile mirabile ale maștrilor.

Reprezentările vor avea loc în 3 și 4 August st. n. în teatrul de vară.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x A încetat! căderea părului aceluia, care întrebunțează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui dr. Șepețianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împedecă căderea părului și încetează total mărețea. de vânzare la **Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoj-Lugos.** Tot aci se capătă și renumita cremă „Venus”.

Ultima oră

Moartea vicarului Macavei.

Făgăraș, 20 Iulie.

Correspondentul nostru ne telegrafiază: Vicarul Macavei, aprigul luptător naționalist și unul din cei mai vrednici bărbați ai țării Făgărașului, a murit azi subit. Stăm înfrânți sub povara loviturii.

Contele Ioan Zichy pe întâiul plan.

Budapesta, 20 Iulie.

În cecurile politice de aici circulă cu străduință versiunea, că la toamnă se va retrage dela frânele conducerii politice atât primul-ministru Lukács cât și contele Tisza, ca să cedeze locul contelui Zichy, actualul ministru de instrucție.

Se spune că evenimentele ce se anunță pentru toamnă nu pot fi prevenite decât de un personaj atât de puțin expus cum e contele Zichy. Se mai spune că venirea la putere a contelui Zichy se datorește relațiilor excelente ce le-ar avea și azi încă cu moștenitorul de tron Francisc Ferdinand. Admițând acest svon, s'ar deschide cel mai vast teren de combinații...

Manevrele împărătești.

Budapesta, 20 Iulie.

Ministrul de comerț a dat comitatului Arad ordinul, ca în timpul cel mai scurt să restaureze toate drumurile din comitat și cu deosebire pe cele dela Seleuș, Zărand, Nádab și Măghierad. Se știe că peste vre-o cinci săptămâni se vor începe manevrele imperiale și că partea cea mai mare se va desfășura pe teritoriul comitatului Arad. Ordinul ministerial sosește cam târziu, după ce drumurile sunt atât de rele încât abia într'o jumătate de an ar putea fi restaurate pe deplin. Sosește cu atât mai târziu acest ordin, cu cât starea mizerabilă a comunicației din comitat, e una din plângerile cele mai vechi și mai desconsiderate a populației românești din comitat.

CRONICA SOCIALA

Astra în Bihor.

Duminecă în 14 l. c. Astra despărțământul Tinca a ținut a treia prelegere populară în comuna Ucuriș.

Deși timpul nu a fost potrivit fiind în aceeași zi șborul maestrului Aurel Vlaicu dela care sărbătoare națională nu trebuia să lipsească nici un Român totuși adunarea convocată a succes.

Au luat parte domni Dr. Andrei Ilie direct. desp., Dr. Aurel Pinția vice dir., Romul Barbu cass. desp., Ioan Popp contabil, Teodor Ristin și Eugen Sibiiian.

Afară de aceștia au luat parte preotul din Călăcea, George Ilie, preotul din Olcea, V. Lencuța și mai mulți poporeni din Olcea și Călăcea.

Serviciul divin a fost ținut de preotul local Alexandru Popovici iar răspunsul liturgic l-au dat corul școlarilor sub conducerea harnicului învățător din Ucuriș Ioan Boțoc. Toți cei de față au fost, surprinși, cât de bine și cu câtă precizie au executat cântările, încât laudă i se cuvine învățătorului I. Boțoc.

Și ce bine ar fi dacă preoții și învățătorii din fiecare comună din Bihor ar folosi timpul liber pentru formarea și conducerea corurilor țărănești cu prunci de școală, completat cu fete și cu feciorii aplicați spre aceia, cari coruri cu tinerimea din Tinca cu ocaziunea adunărilor populare s'ar completa.

Și ar fi un păcat, și de condamnat cu atât mai mult, cu cât învățătorimeii și în vara aceea i-s'a dat ocaziune de d. Vidu deschizând curs pentru ceice voiesc să instrueze și conducă cor.

După serviciul divin poporul în frunte cu un amintirii s'au adunat în fața școlii confesionale unde d. Dr. A. Ille deschide adunarea arătând scopul intrunirii, ce clemare are „Asociația”, cari sunt intemeietorii ei și îndeamnă poporul să se facă membrii așezământului celui mai puternic cultural al nostru Asociațiunii. Vorbea dlui Dr. Ille a fost primită cu însuflețire.

Urmează conferința dlui Romul Barbu cont. la fil. „Bihoreana”. Vorbește despre însușirile obiceiurilor rele sădite în inima poporului. Într-un limbaj frumos și la înțelesul poporului și cu vocea-i sonoră îndeamnă poporul să lase obiceiurile rele, urâte (ca beutura) cari cauzează năcazuri și suferințe dându-le astfel sfaturi bune și frumoase. Vorbirea a fost ascultată cu interes deosebit și a fost răsplătită cu aplauze.

Urmează prelegerea dlui E. Sibiiian despre muncă, hărnicie și cruțare. Prelegerea a fost interesantă și a fost ascultată cu viu interes, a fost răsplătită cu aplauze.

În urmă învățătorul Ioan Boțoc și tânărul Ioan Buz au raportat despre înscrierea membrilor noi, deoarece membrii înscriși n'au solvit taxele și nefiind numărul prescris de statutele Asociațiunii înființarea agenturei s'a amânat.

În fine d. Dr. Aurel Pinția mulțamește poporul adunat și îi îndeamnă ca să se înscrie cât mai mulți la Asociațiune.

Cu aceasta adunarea s'a terminat, iar oaspeții au fost găzduiți în casa ospitală a dlui preot Alex. Popoviciu, având în ziua aceea și comunia ficei sale.

Următoarea adunare a despărțământului Tinea se va ținea Duminică în 4 August st. n. în comuna Tulcea. **Coresp.**

Petrecere de vară.

Inteligența română din Murăș-Uioara și jur va aranja petrecere de vară Duminică, în 28 Iulie st. n. 1912 în pavilionul din promenada orașului (Liget). Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: 1 cor. 60 fil., de familie 4 cor. Venitul curat este destinat pentru aranjarea internă a bisericii gr. cat. române, ce să edifice în M. Uioara. Suprasolvirile sunt a se trimite la adresa Domnului George Moldovan, cassar la „Șoimul” Marosujvár.

Mulțamită.

Cu ocaziunea petrecerii aranjată de tinerimea română din Geoagiul de sus, în favorul înființării unei biblioteci școlare, ținută la 2 Iulie st. n. a. c. au binevoit a contribui următorii

stimați domni: Dr. Vasile Albu, of. precept. Orăștie 4 cor.; George Albu, preot Geoagiul de sus 1 cor. 20; Ioan Neagoe, preot, Stremți 1 cor.; Ioan Stan, inv. Stremți 1 cor.; Zaharie Albu, inv. Stremți 20 fil.; Sofron Mitrea, inv. Stremți 60 fil.; Simion Mitrea, propr. Stremți 60 fil.; Saveta Mitrea, Stremți 60 fil.; Alexandru Frâncu, preot Cetea 20 fil.; N. Micla sergent maj., Alba-Iulia 1 cor.; George Păcurar Benic 1 cor. 20; Ioan Mitrea I. Iosif, econom Geoagiul de sus 1 cor. și Emilian Repede inv. Geoagiul de sus 2 cor. 30 fil.

Intrate au fost 126 cor. 90 fil. dintre care subtrăgându-se spesele de 70 cor. 50 fil. rămâne un venit curat de 56 cor. 40 fil. — Exprimăm și pe această cale mulțumită stim. domni, cari au contribuit. — Geoagiul de sus, la 18 Iulie st. n. 1912. — Comitetul aranjator.

ECONOMIE.

Spre o nouă viață economică.

De Alexandru Cusin.

Glasuri răzlețe ni-aduc vești din când în când și cu privire la organizația economică a Românilor din Ardeal. Glasuri răzlețe, pentru că așa e românul; se ocupă mai mult de politică, iar viața economică a țării sale o lasă pe seama celor străini, de preferință jidani, cari doar atâta așteaptă. Căci știu ei, jidanii în special, că politica mai la urma urmei nu dă nimic pentru ai lor.

Dar, deși glasuri răzlețe, pe noi ne bucură. Căci pe când politica Românilor din Ardeal tindea în ultima vreme să devie din ce în ce mai acută, — și devenise, neinteresându-se atât de izbânzile economice cari rămân și întăresc, ci de triumfurile politice cari trec ca ploaia cea repede, lăsând gol în urmă, iată că din diferite părți se ridică protestări legitime, arătând lacunele mari ale organizației economice românești din Ardeal și cerând cu stăruință o îndreptare grabnică. Semne pline de speranțe, de cari vor trebui să ție seamă acei ce port răspunderea situației.

Căci într'adevăr în ce se rezumă organizația economică românească din Ardeal? O sumă de bănci cari deși înființate pentru ușurarea traiului sătenilor nu dau rezultatele do-

rite. Nu există la sate o mișcare cooperativă întinsă, bazată pe tovarășii puternice de tot felul. Iar despre vre-o tendință de naționalizare a clasei de mijloc în străinătate din orașe, nici poate fi vorba.

Prin puținele articole publicate în gazetele și revistele din Ardeal, în această privință, — glasuri răzlețe se ridică contra băncilor, cer tovarășii sătești, nu pomenesc nimic despre-o regenerare a clasei de mijloc prin meseriași și negustori români, încăpută azi pe mâna jidanilor unguriți și a altor lifte.

Luceafărul vorbind despre rezultatele ce le dau băncile românești ardene, zice că: „ele îmbogățesc pe câțiva și sărăcesc majoritatea poporului.”

Revista Economică recunoaște trebuința unei mișcări cooperative întinse la sate, dar cere pentru aceasta o serioasă pregătire, mai întâi, a poporului, prin cursuri, conferinți, cărți potrivite etc.

Românul, organul partidului național-român din Ardeal, revenind asupra acestei importante chestiuni, critică aspru organizația băncilor arătând că: „Poporul, puterea națiunii, în numele căruia și spre binele căruia s'a înființat banca, nu trage nici un folos. El nu se va împărtași nici din dividendă, nici din tantiemă, iar „elemosina” ce o dă banca aceasta pentru școală ori biserică e o sumă neînsemnată, uneori abia 20—30 cor. Țăranul nu capătă nici banii ceva mai ieftin, ci din contră mai scump, și susținând că pentru începerea unei mișcări cooperative puternice la țară, nu e nevoie atât de pregătirea poporului, cât de pregătirea voinței și inimei intelectualilor.

Iar d. Vasile C. Osvadă, unul din cei mai distinși economiști ai Ardealului, într'un articol publicat în „*Almanahul scriitorilor dela noi*”, de pe anul 1912 și intitulat: *Credințe economice*, cere sub proprie iscălitură o „aleasă organizație economică”, care, „după credința mea, zice d. Osvadă, nu o putem avea decât prin tovarășii la temelie cu cel mai larg și mai cinstit democratism și dragoste de frate!”

Atât însă nu ajunge. Dorim ca din tot cuprinsul Ardealului s'auzim glasuri autori-

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(11) — Urmare —

Și el n'a contribuit de altfel decât la amenințarea că am să scriu un raport în contra lui de a fi cunoscut de curind pe negustorul de făină Mikaila cu cumnată-să*). Aceasta l'a înfricat până într'atâta că și-a pus la dispoziția noastră mica lui caleașcă înhamată gata, și a luat măsuri la toate poștile pentru celelalte trăsuri. Amănuntele fură până într'atâta circumstanțiate că Nozdref arată chiar pe numele lor diferiților surugii cari fuseseră întrebuințați în afacere.

*) În Rusia, e oprit de biserică de a cununa două persoane cari au fost naș ori nașă a aceluiaș copil, ori naș și nașă, fie și întâmplător, la botezul unui evreu; dar s'au săvârșit în timpul din urmă un număr atât de mare de căsătorii între nași și nașe încât în 1857, nu se vorbea la Petersburg și la Moscova decât despre dispoziția în care era sf. sinod, de a ridica cu totul opreliștea.

Adunarea încercă să insinueze ceva asupra personalității lui Napoleon, dar ea avu să regrete de a îi pus la ordinea zilei chestiunea aceasta, căci omul nostru se imbarcă numai decât cu marele om pe un ocean de absurdități atât de prostești încât oaspeții șefului de poliție ieșiră toți să ia aer, lăsându-l pe acesta singur să mai asculte puțin. Dar el singur, o clipă în urmă, se ridică zicându-și: „Dracul e meșter în adevăr dacă descurcă jurubița asta”. Toți rămaseră în cele din urmă mai convinși decât ori când despre adevărul proverbului care zice că e de prisos să tocii unei babe surde. Așa că dnii funcționari se găsiu, după conferința lor, într'o stare de spirit mai rea decât mai înainte, și dispuși a recunoaște că e definitiv cu neputință de a ști ce era Cicikoi.

Tot acest sgomot, acest haos de opinii, aceste păreri potrivnice, făcură pe procuror să-și piardă capul; ele produsură asupra lui un efect atât de extraordinar încât, reîntors acasă, se opri în mijlocul odăii înlemnit cu totul, și muri subit lovit de apoplexie. El n'avu decât timpul să șadă și căzu pe spate. „Ah! Doamne! Ce-i asta! Iute, iute, alergați la doctor!” se strigă numai decât. Dar nu se putu ascunde, nu mai era acum decât un cadavru; nici o lăsare de sânge nu mai putea nimic; doi servitori prinseră prilejul de a alerga prin tot orașul, vestind tuturor trecătorilor că procurorul, stăpânul lor, își dăduse sufletul. Cetățeanul nu putu înțelege nimic din asta: sufletul procurorului?... Ei da! răposatul avusese un suflet; dar părea că din modestie, el nu lă-

sase niciodată să se vadă că ar fi posesor al unui dar atât de prețios. Moartea e tot atât de groznică de considerat la un om de puțină însemnatate cât și în cel mai mare om. Acest biet drac de procuror care, cu puțin înainte de accident, mergea, venea, se legăna, își făcea partida lui de joc, iscălea hârtii și se deosebea de ceilalți prin grosimea sprincenelor sale și un anumit tic al ochiului stâng era acum întins pe o masă, o chiul stâng cu desăvârșire imobil, dar cu sprinceană încă ridicată foarte sus cu o expresiune înțebătoare. Ce întreba răposatul, pentru ce își dăduse sufletul, pentru ce trăise, aceasta e de sigur taina lui Dumnezeu singur.

„Haide, iată că cu moartea aceasta năpraznică naiva noastră epopee nu face decât să progreseze în neverosimilitudine! Aceasta, cu drept cuvânt, seamănă cu nimic! Unde s'au mai văzut funcționari publici să se sperie până într'atât? Pfu! se pot scrie atari absurdități, poate cineva să delireze astfel față de niște împrejurări în cari un copil ar vedea limpede și ar lucra cu judecată?” Așa vor zice mulți din cititori, și vor învinui pe poetul lor de inconsecvență, ori mai curind vor trata de imbecile personagiile lui: căci, dar-nic cu vorba aceasta, omul e foarte capabil să o aplice de douăzeci de ori pe zi deaproape lui.

(Va urma).

zate cât mai multe, cerând o înnoire a vieții economice românești.

Va trebui să se înceapă o acțiune cât mai energică, comună, în care să între hotărâți pe muncă cinstită și temeinică, preoții, învățătorii, oamenii politici și ceilalți intelectuali români, cari să elaboreze un program economic ce să tindă spre o *organizare nouă* a vieții economice ardelen, neinteresată, lipsită de beneficii pentru anumiți exploatare ai celor de jos, un program întreg, care să fie pus de îndată în practică, și'n care să se cuprindă și revendicările legitime ce se fac în numele poporului dela sate, dar din care să nu lipsească nici rezolvirea marelui probleme a înființării clasei de mijloc naționale din orașe, una și aceeași acolo, ca și în România, ca și'n Bucovina, și'n Basarabia.

„Căci, după cum spune un economist al Ardealului, oricât s'ar afirma caracterul internațional al muncii economice, în situația noastră dată, — noi nu putem să ne clădim această muncă decât numai pe temelia celui mai șovinist sentiment național și pe convingerea că progresul nostru economic numai prin noi înși-ne îl putem înfăptui.”

Ori pentru aceasta se cere o schimbare radicală a politicii economice de astăzi. Și asupra acestui fapt conducătorii Românilor din Ardeal au poruncitoarea datorie de-a reflecta serios.

PAGINI RASLEȚE.

Altruism.

De C. Spiridonescu.

În fiecare zi trebuia să-l văd de câteva ori și să-i aud glasul tânguitor... Părea refrenul unui cântec trist, epilogul unui Mizerere, învățat pentru a cere milă...

Așezat pe scăunelul ce-l aducea cu el, în colțul străzii, cu poala sumanului învăluită de vânt, bătut de ploii, albit de ninsori, repeta mereu aceiași frază: „faceți-vă milă, la orbul, la săracul...”

Cei dintâi fulgi îi țeseau giulgiu imaculat, îi cădeau peste ochi topindu-se în golul negru, hidos...

Fereștri oblonite de întunec, diamante ce au ars în para para unui foc și în urmă s'au coperit cu un strat de cărbune, păreau ochii lui...

Pleoapele tremurătoare îi storceau câte-o lacrimă mincinoasă, căci nu le avea să-și plângă propia lui durere sau să cheme moartea înostivă...

Un val de parfum adus cu foșnetul prelung al unei rochii, sau purtat pe aripa unui zefir din grădini pe care le vedea ca într'un vis vecinic mincinos, îl cutremura, ca după o boală grea, de ani...

Vântul aducea odată cu mireasma florilor și mirosul proaspăt al pământului... se cutremura atunci, ca și cum i-ar fi nălucit pe dinainte zborul unei rândunici; pricepea că prin înălțimi luneca norul ce aduce ploaie...

Fecioara ce risipise valul de parfum, își flutura marama țesută în nopți de vis și dar, iar lui îi părea că o zeiță a pogorât pe pământ, i-a întins brațele ca să-l desrobească durerei și să-l ia în cercuri, unde ochii i se vor deschide ca prin minune... De aceea poate, ridica el înopțatele luminițe, ca'n așteptarea unei raze de soare...

Când venea toamna, susurul de frunze uscate ce se goneau în lungul străzi îi sporea durerea.. Ochii lui nu puteau acum să înceapă jalea pustiei... Pleoapele căzuse grele peste lu-

minile ochilor ca un văl de ciază ce împânzește întinsul unor ape...

Asculta numai cum clopotele începeau să plângă în turla poeziei triste a morții, cântecul de desrobire a tuturor, împreună mâinile în poala sumarului în semn de cruce, închipuind o moarte înceată... Părea că-și unește glasul tânguitor ce a cerut până atunci pâine, sau a mulțumit trecătorului pentru banul strecurat în cutia de tinichia cu plânsul clopotelor.

Glasul lui părea o chemare postumă, venită de dincolo de mormânt, unde era de mult cu suflet, rătăcind cu trupul numai prin vâlmășagul de pe pământ...

Se strecura în ziua aceea tăcut pe lângă ziduri, dibuind cu bățul cărarea și intra în bordeiul plin de întunec... Tăcerea aceea de mormânt, ce semăna cu un psalm armonizat pe un clavier nevăzut, nu-l înspăimânta... Numai vântul ce năvălea în geamurile îngropate în pământ îi amintea de iarnă, de viață și de sărăcie...

Ascultând cum vântul înfiora cenușa rece din vatra pustie, ce semăna unui suflet părăsit de toți, cercă să iasă odată peste pragul măcinat de putrigai... Cu mâinile întinse, ca un răstignit ceși caută crucea, își târa scheletul îmbrăcat în zdrențe printre lemnării... Ca o umbră eșită din mormânt, rătăci printre baricadele, ce părea că se pun și celor din lumea cealaltă, se rostogoli peste ele și era aproape să se prăvale în adâncul unei prăpastii... Pleoapele îi tremurau des, simțind fiorul primejdiei, genunchii i se plecară ca'n fața unei icoane, iar privirile stinse se ridicară spre cer, așteptând parcă sfârșitul durerei și a dramei ce se repeta pentru nu știu a câtea oară...

S'ar fi prăvălit în adâncul acelei prăpastii și poate aceasta ar fi fost epilogul dramei unui orb nenorocit, dacă un bătrân ce venea, apăsător de povara a două găleți cu apă, nu le-ar fi ridicat de acolo...

Dacă un pictor ar fi pribegit prin mulțimea anonimă, s'ar fi exiliat îndată între tablourile sale și din colorie pălite ar fi schițat, pe cei doi bătrâni ce se sprijineau unul pe altul... Ca o umbră scăpată din mormânt, urma bătrânul orb pașii celui ce a avut milă de el...

Am privit mult la ei, cum își întindeau mâna, și pentru întâia oară am gândit mai mult la durerea omenească... Pleoapele îi tremurau nervos, sub năvala lacrimii amare, pe care aș fi vrut s'o închid între filele unei cărți nescrisă încă.

Aș fi vrut s'o culeg între scoarțele cărței misterioase, care închide povestea cea mai amară, povestea mizeriei, pentru ca miile de vișători să se înfioare, când vor ceti negrele slove...

Bibliografie

A apărut: *Stefan Albu*, Anuarul XXXVI al gimnaziului român gr.-or. din Brad și al școlii primare anexate acestuia, pe al 43-lea an școlar, 1911—1912. Sibiu 1912.

Anuarul institutelor de învățământ gr.-cat. din Blaj: gimnaziul superior, institutul pedagogic, școala de aplicație, școala învățăceilor de meserii și negustorii. Anul școlastic 1911—12. Blaj 1912.

Noua Revistă Română, director C. Rădulescu-Motru. Noutăți: Conflictul universitar. — Prințul Carol la Vălenii-de-Munte. Actuale: Marc-A. Jeanjaquet: Teatrul antic în mijlocul naturii. Culturale: N. I. Apostolescu: Tocilescu. V. V. Haneș: Cum cultivă fetele române limba lor maternă. Literatură: N. Davidescu: Pano-rissa (un act). Adrian Mașiu: Sfântul; Deasupra gândului. Emil Isac: Zaharia David. Folklor: Theodor D. Speranția: Selecțiunea naturală în folklor. Insemnări: O revelație în teatru: Armășescu. — Magistratura în democrație. — Aniversarea lui Ludwig Fulda. Afacerea „Cobzarul”. Revista revistelor: Revista Generală a Învățămintului. — Vieța Nouă. — Natura. Memento. Un număr 25 bani.

Revista literară ilustrată săptămânală „*Cosinzeana*” Nr. 29—1912, cu următorul cuprins:

Ioan Agârbicean: Vârvoara, nuvelă. — Ștefan Bornemisa: Condeii mei mă mîntuie, poezie. — O. Mirbeau — Adrian Corbul: Moartea cânelui, nuvelă. — T. Murășanu: Și iar mă'nfioară..., poezie. — A. Fogazzaro — D. T. Tamescu: Misterul poetului, roman. — F. N.: Ce este moda? — Ghicitori. — Ilustrații. Abonamentul e 12 cor. pe an. Intre abonații care plătesc abonamentul înainte pe un an întreg se sortează la sfârșitul anului opt biblioteci și coroane.

Vasile Șteianică, Anuarul gimnaziului superior gr. cat. și al școlii populare elementare gr. cat. din Beiuș pe anul școlar 1911—12. (Cu pografia „Doina” Beiuș).

Drepturile Femeii (revistă lunară). Anul I. No. 7, directoare Eugenia de Reus Ianculescu. Redacția și administrația, București, Calea Ștefan Vodă No. 204.

Zori de ziuă (revistă politică și literară) cu direcția dlor Vasile Gh. Butureanu și Gh. D. Rânzescu, studenți universitari. Articolele sunt scrise numai de acești doi domni. Bârlad (România). Redacția: Tipografia Neculai P. Peșteră, str. Ștefan cel Mare 157.

POȘTA REDACȚIEI

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cele scrise cu ceruza ajung în coș.

Dlui Filip Vuia. Dacă nu ni s'a trimis, cum s'ar putea publica? Adresați-vă direct acolo unde vă e interesul.

Semniț. Dl. V. Goldiș va fi acasă.

A. O. Am publicat articolul dlui T. V. T. chiar pentru ca să aveți ocazie a vă lămurii și mai mult coarșgerile.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Nic. Darabont, Jezvin. Am primit 10 cor. abonament. Mai aveți de plătit 20 cor. pe 1912.

Redactor responsabil: **Constantin Sava**.

Invitare.

Membrii, cari au semnat acțiunea fundațională pentru înființarea *Tovărășiei de economii și ajutorare a muncitorilor în Boroșineu*, ca însoțite, sunt prin această invitație la **adunarea generală constituantă**, care se va ține *Duminică în 4, VIII st. n. 1912* la orele 4 (patru) d. a.

O B I E C T E :

1. Raportul și socoata fondatorilor.
2. Deciderea asupra ținerii adunării și asupra fund. însoțirii.
3. Staverirea statutelor.
4. Introducerea direcțiunii.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.
6. Eventuale propuneri.

Boroșineu, Iulie 20 1912.

Fundatorii.

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă în

LENGYEL ISTVÁN

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI

Oradea-mare — NAGYVÁRAD

Piața Beiner nr. 1. Telefon: 12—48.

„ROMÂNUL” Institut de credit și economii societate pe acții.
în Brad.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de practicant la filiala institutului „Orisana” din Gurahont (comit. Aradului) să publice concurs cu termen până la 28 Iulie st. n. 1912.

Beneficiile împreună cu acest post sunt: salariu anual 1100 cor., 15%, adăus de scumpete după salariu și tantiemă statutară (circa 180 cor.)

Dela reflectanți se cere, ca să documenteze, că au absolvit o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posedă limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru licențieră. Cei eliberați de serviciul militar activ vor fi preferați.

Cererile împreună cu atestatele în original sau copie legalizată sunt a se înainta la direcțiunea institutului în Brad, iar postul este a se ocupa imediat după alegere, cel mai târziu însă la 15 August st. n. 1912.

Direcțiunea.

Un sodal

mai în etate, care vorbește limbile română și maghiară, imediat află aplicare la firma *Schimmer Ignác* în *Salontamare-Nagyszalonta*

Anunț

Pentru farmacia S. BLAGA din Turnu-Severin, România se caută

2 practicanți

absolvenți de licen. Reflectanții se vor adresa direct proprietarului farmaciei.

Anunț

În comuna Ujzora (Uzdin) com. Torontal se cere cea mai mare comună în comitat locuită de români, la locul cel mai frecventat să vinde din mână liberă — din cauza altor întreprinderi — eventual să dea în arândă pe timp mai îndelungat

O casă cu prăvălie mixtă

bine cercetată, cu drept de trafic, de vinderea țimbrilor, cu licență de beuturi și aranjată și pentru comerțul de cereale. Casa e provăzută cu odăi de locuit comode și cu toate sub edificele necesare.

Reflectanții sunt rugați a se pune în cunoștință directă cu subscrisul proprietar.

Ignatio Klauber.

Aviz!

Posesorii de acții de a-le fostului institut „RACOTANA” sunt rugați a-și trimite acțiunile institutului „AJUTORUL” din Șeica-Mare, spre a le schimba cu acțiunile noi a-le „Ajutorului”.

Gustați

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru.”

Anunț

Voind a mă retrage, vând **PRĂVĂLIA MEA MIXTĂ** aflătoare de 25 ani în piața orașului Timișoara.

Existență sigură, românii sunt preferați. Reflectanții să se adreseze deadreptul la mine.

Constantin Țaran

Timișoara Temesvár, (Gyárváros.)

De vânzare

din mână liberă, imediat

82 jughere catastrale pământ

excelent, situație foarte bună, în comuna **Secaş** (Székás). Prețul unui jugher 750—800 cor. Explicații detaliate de *Aszód Lajos* Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Uri nr. 16.

O moșie

de 500 jughere catastrale cu edificii economice, locuință se vinde pe lângă condiții foarte favorabile. Cu amănunte servește din bunăvoință: **Hoffmann Sándor** Arad, edificiul teatrului. Tot la el se primește un sodal, care vorbește bine românește.

Dacă îți asudă picioarele întrebunțează renumita

„Cremă de piu a lui ERÉNYI”

1 borcan mare . . . 1 cor.
1 borcan mic . . . 60 fil.

Se poate cumpăra în toate drogheriile, prăvăliile de galduterii și ghetă și în toate bărbierile, precum și dela preparatorul

TIVADAR ERÉNYI

ARAD, Strada Aulich Lajos n-rul 20.

CZIGLER ȘI MOLNÁR

PICTORI DE ODĂI ȘI VĂPSITORI.

ARAD, strada Kossuth n-rul 38.

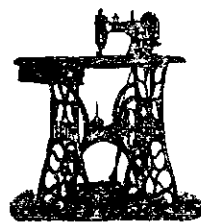
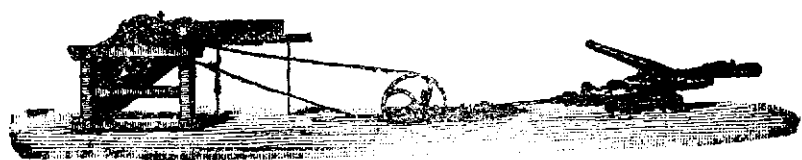
Telefon 844.

Preluăm în loc și în provincie totfelul de lucrări în stil românesc, dela executările cele mai simple până la cele
: : mai împodobite. : :

O mașină de îmblătit

cu cai, puțin folosită, dar în stare bună se află de vânzare ieftin la **IULIU MOLNAR** comerciant, Lippa.

GUCHT HUGO

mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becher 6.

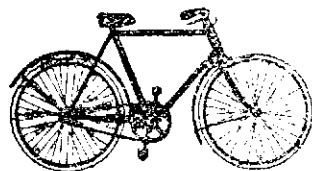
DEPOZIT de renumite mașini **PAFF** pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat.

MAȘINI de cusut **PHÖNIX** și **NANMANN**, biciclete **STYRIA** și **WAFFENRAD** toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electrizat.

IN ATENȚIUNE: nu țin agenți voiajori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.

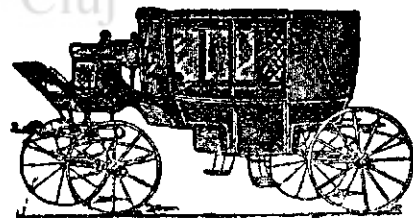
Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVAROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-melor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

INȘTIINȚARE!

Aduc la cunoștința Onor. dame, că

Atelierul meu de croitorie modernă pt. dame

l-am mutat în

Józseffőherczeg-ut nr. 1, etajul I.

(Vis-à-vis de primărie.)

Execut cele mai elegante și moderne trusouri pentru mirese, cu prețurile cele mai convenabile, precum și lucrări engleze și franceze.

Rugând binevoitorul sprijin al on. dame sunt cu stimă:

Ernstné Glück Hermina

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

INȘTIINȚARE!**Nou atelier pentru gravură de firme!**

Fostul conducător al atelierului de gravură a lui CZEILER ISTVÁN Zöldy Gyula, și-a deschis în Arad, piața Szabadság nr. 22 (Palatul Teatrului) un atelier modern de gravură pentru firme. Aducând aceasta la cunoștința on. public, roagă binevoitorul sprijin:

Zöldy Gyula, pictor artistic, de firme și embleme.

TELEFON nr. 10.

TELEFON nr. 10.

Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întregite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanță 12 fl.

Mare asortiment de Pathofon și plăci.

Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale

Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

PORTLANITveritabile de Zimony **ardesie de asbest** cel mai bun material al timpului de față pentru acoperirea caselor. Pentru durabilitate garanță de 50 ani. Uunicul loc de vindere

la fabrica de mobile de lemn alui

Ludovic Fülöp,

ARAD, Hajó utca 1.

Telefon 75.

Prospecte gratuit.

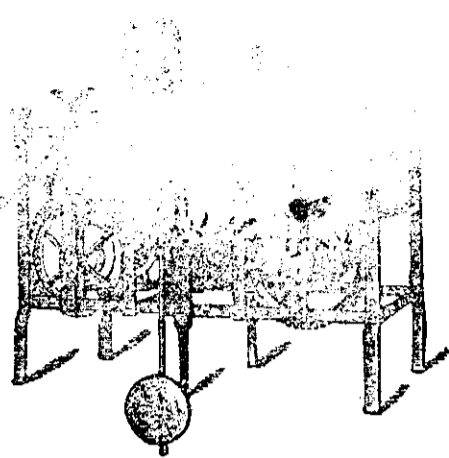
PAPP K.

orologier de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă.

Temesvár-Gyárváros,
Fő-utca 34.**OROLOGAGE de TURN**

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile acestor orologe să efectueze conștient și ieftin. Preliminare de spese gratuite.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachis și fabricarea berei, apeducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Nouă mină de cărbuni pe linia ferată cenădană

Atragem atențiunea on. proprietari de mașini de imblătit asupra acestei noi mine de cărbuni, de unde pot primi cărbuni fără praf și curățiți. Totodată atragem atențiunea și a acelor cari se ocupă cu

Încălzirea cazanelor ori cu arderea țiglelor

Cu proiecte de spese și orice explicațiune servește cu plăcere

Körösvölgyi kereskedelmi és ipari szövetkezet, Honcő.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

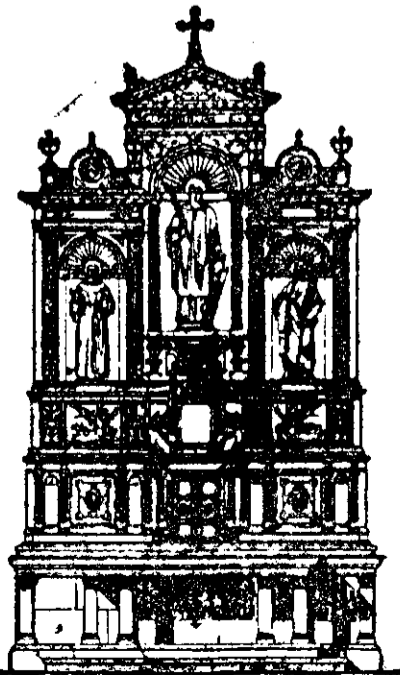
fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea, copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe că atelierul acesta în privința mărimei este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Cu oestuziri servesc.

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare

Temesvár—Erzsébetváros
Hatyu utca 61 szám (casa proprie).

Face toffelul de mobilier de biserică, așa ca: Iconostase și altare, statui de i piatră șlemn, amvoane și sc ne de spovedanie, Siciul Domnului, Grota Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț curent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI“ și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca aevizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“ **DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA“). AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BEKÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.**

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv. társaság.)

Adresa telegrafică: **Radiale Budapest.** **Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ.** Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

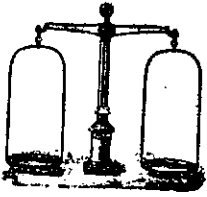
cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

In lucrătorea electrottehnică și mecanică și institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK

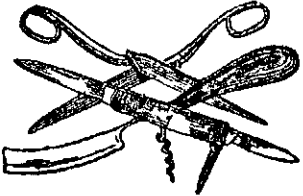
Budapest V. str. Nagymező uita 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea brevetelor. Cântare de precizie pentru formaciști, drogerii și aurari. Instalări de lumină și soner (clopotele) electrice, telefon de casă pe lângă prețurile cele mai ieftine.

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrássy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, bri-ciuri de ras, foarfece de oțel, instru-mente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efectuează prin oameni experți Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, bri-ciuri de ras, foarfece de oțel, instru-mente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efectuează prin oameni experți Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.

Numărul telefonului 23.

Ujj Janos,

stabiliment industrial de cement, în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind. (Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștiințez pe on. public, că în bransa arhitectonică execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

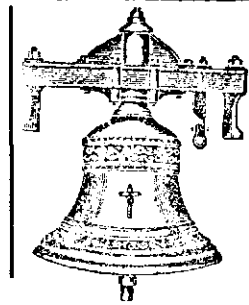
Cu planuri și bugete servesc cu prețuri cât se poate de moderate. Comande primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

Frideric Hönig

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

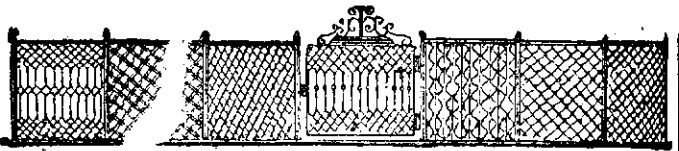

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :
Fondat la 1840.

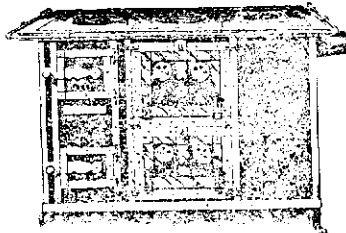
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele salo cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de for ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se latine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Prima fabrică în Ungaria de nord alui Kozár Lajos

pentru țesutul și împletirea sirmei (drot), îngrădiri (garduri), tot felul de site, ciur, ornamente de lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparherturi), cuptorase etc. Fabrică totfelul de garduri din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier lucrat cu argint viu, țesături de rabit, rosteie de ciuruit, coșeri pentru petriș și trestie împletită pentru plafond (structură). Despărțământ deosebit pentru fabricarea lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, coridoare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (sparherturi) dela esecutarea cea mai simplă până la cea mai pompoasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procente corăspunzătoare.

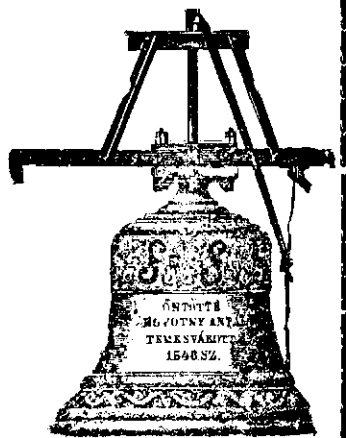

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

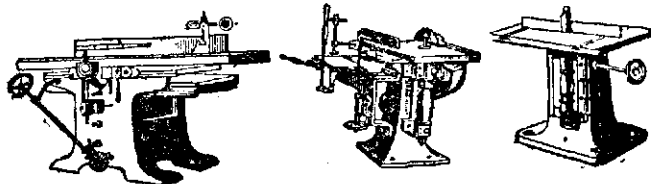
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

Orova Károly,

inginer-mechanic
diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24. — Telefon 146-38.

Reprezentantul fabricii de lucrare a lemnului de specialitate:

TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.

SPECIALITĂȚI: Herestraie rapide și cu două tăișuri instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama măsarilor și inginerilor!

Condițiunile favorabile de plată!

Catalog trimis gratuit.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantagii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la fina anului 1912.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	”	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	(foc	119,830.992.—
	(viață	11,020.266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	”	2,204.317.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

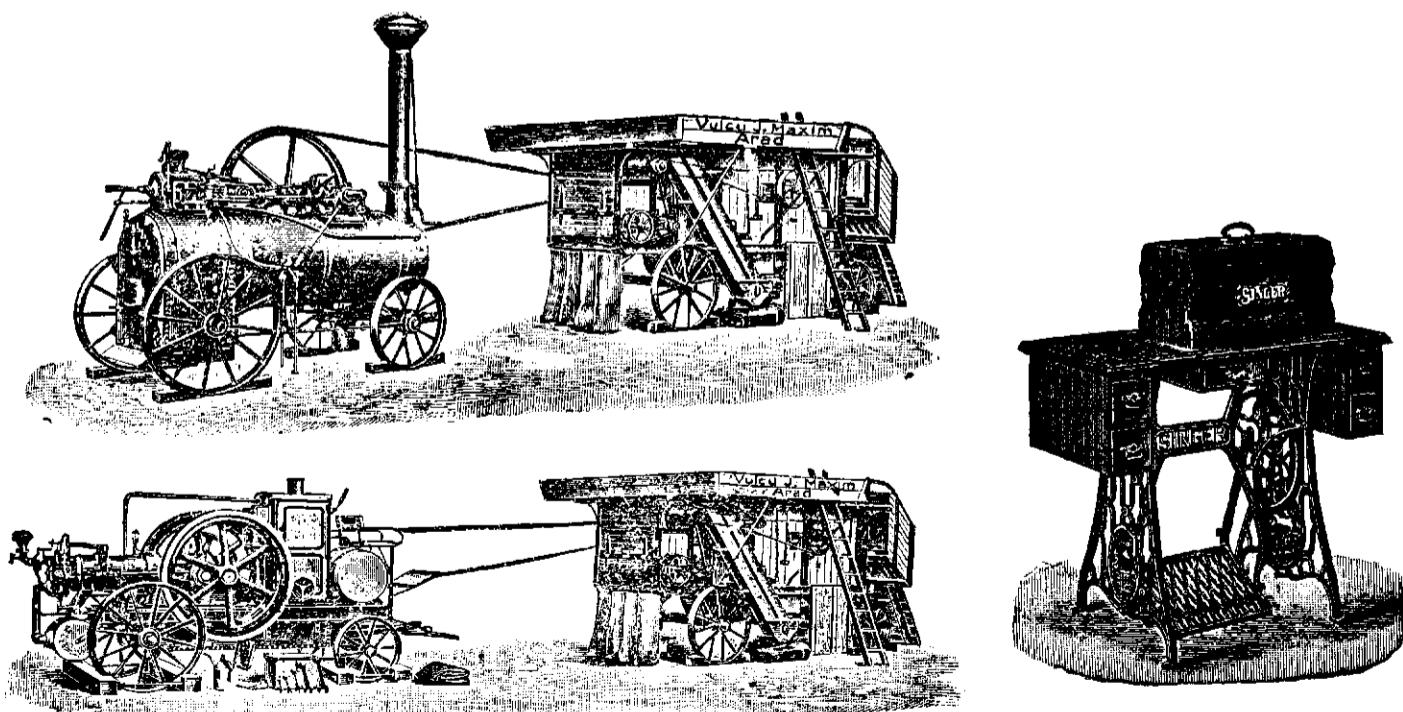
BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Făbián László n-rul 5—6. Telefon ar 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară,

curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

==== Câtiva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajez. ====

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) flileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

Căsătorie

Un notar diplomat, din familie nobilă română dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă în etate 18—30 de ani prin a cărei ajutor, protecție ar deveni notar în vreo comună: Adresa „Vice Notar“ Nábrád (Szatmár m.)

În scop

de căsătorie caut cunoștința unei domnișoare. Zestre 6—8 mii coroane. Sunt învățator. Salar, cu alte venituri sigure 2000 Cor. Adresa la „Românul“ sub „Sinceritate“.

In căsătorie

caut o fată inteligentă, bine crescută, poate fi și fără zestre, afară de limba română să posadă cel puțin încă una străină din patrie. Eu de 2 ani am o prăvălie de modă pentru domni și dame cu un capital propriu de cor. 40.000 și sunt în vârstă de 30 de ani.

Reflectantele să se adreseze direct mie. La caz scrisorile se înapoiază sub cea mai mare discreție. *Sima Micșa* comerciant, Titel.

Cărți poștale ilustrate

frumoase, cu flori și altele se vind 100 bucăți cu 3.20 coroane franco. Cer sprijinul librarilor și negustorilor români. *Constantin Petrușiu* pictor amator, Soborșin.

Econoamă

caută un învățator văduv dela sate. Preferite sunt ofertele dela soții de învățator, de notar sau de preot, văduve și fără copii. Adresa la administrația ziarului „Românul“

Caut o violină bună,

întreagă. Oferte către Tiberiu Vuia, gimnazist Ága, (Temes megye.)

Învățacel

afilă aplicare în legătoria de cărți: Iustin Ardelean. Arad str. Weitzer nr. 13.

Prăvălie bună

frumos mobilată, e în centrul românesc a Nădlacului (Nagy-lak) de preluat cu sau eventual și fără mărfuri. Informațiuni dă Toma Cizmasiu, Nagy-lak, ori proprietarul Mihai Șerban, Halle Saale, Germania, Wilhelmstrasse 16.

Pentru orice soi de întreprindere

(comerț, industrie, moșie) „Românul“ recomandă o persoană pricepută, muncitoare, de absolută încredere. Vorbește româna, maghiara și germana, etatea 35 ani, 2 gimnaziale, 5 ani practică la bancă. Adr. la ziar sub „Corect“.

Farmacie

bine aranjată în comună românească, cu stațiune balneară, cu circa 3500 locuitori, e de vândut. Informațiuni dă proprietarul IOSEF WAGNER, Sângeorgiul-român (Oláh Szt. György)

Reuniunea română de înmormântare din Sibiu

recomandă cu toată căldura binevoitoare atențiunii a numărului nostru public din Sibiu și din provincie

Întreprinderea proprie de înmormântări

bogat sortată cu tot soiul de obiecte trebuincioase la înmormântări, între cari sicriuri, cununi, acoperitoare, ghetete (păpuce), felinare, cruci, care funebre, etc. etc.

Prăvălia Reuniunii

:: :: Strada Quer Nr. 3. :: ::

(casa fabricantului G. Mocss) se găsește sub îngrijirea dlui **Ioan Roman** (patronul salonului de barbierie din strada Quer — Poplăcii-mici — nr. 4), care stă la dispoziție în toate afacerile privitoare la înmormântări, fie în Sibiu, fie la transportarea de morți afară de Sibiu.

Inmormântări se fac de clasa I., II. și III. Inmormântarea membrilor răposați ai Reuniunii se face cu preț redus! Comandele se îndeplinesc cu prevenire și cu toată punctualitatea. :: Întreprinderea se îngrijește de trăsuri, de tot soiul de tipărituri, ca redactarea și tipărirea anunțelor funebre, etc. etc.

Cum venitul curat al întreprinderii e menit să înmulțească fondul „Azilului“ pentru adăpostirea orfanilor și neputincioșilor noștri scăpătați, preoțimea, dascălimea și ceilalți cărturari ai noștri, sunt rugați a stăruii pentru înscrierea de membri la Reuniune cu taxa de cor. 2 de înscriere și 60 bani după cazul de moarte al câte unui membru și pentru a se folosi de întreprinderea noastră în cazuri de înmormântări.

Pentru biroul Reuniunii:

Pant. Lucața, Romul Perian, Vic. Tordășan

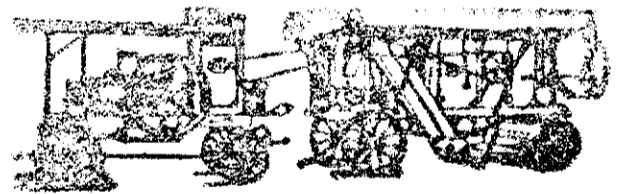
prezident-director

cassier

secretar.

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO“ original.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construiește în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: **Timișoara-Iosefin, Stada Bonnaz No. 12.**

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucăți funcționează în toată lumea!

Crema Viola are un efect neîntrecut pentru îngrijirea mâinilor și a feței. După întrebuițarea de câteva zile numai, face pielea ulmitor de frumoasă, încât toți fi admiră efectul. Depărtează de pe față toate zgrăbunțele, comedoni (coși), pistuie, petele de mai și îi dă pielei o culoare albă și sănătoasă. În trebuințarea: înainte de întrebuițarea feței și mâna trebuie spălată cu apă caldă și cu săpun Viola. Pelea uscată bine e a se unge ușor de mai multe ori peste zi.

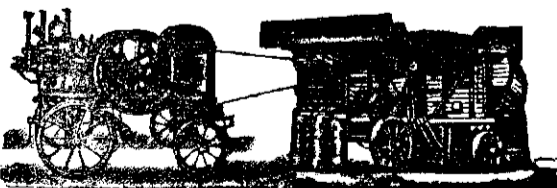
Prețul 1 cor. 50 flileri.

Săpunul Viola E liber de leșie, nu conține nici un fel de substancă corosivă și are un miros deosebit, mărește efectul cremei Viola în mare măsură. Prețul 1 buc. 1 cor.

Pudra Viola e cea mai bună și cea mai inofensivă. Prețul 1 cor. 50 flileri. — Se pot cumpăra dela

ELEMER NAGY farmacia „Pállfy“

BUDAPESTA, II., FŐ-utca 80 (în colțul dela Kacsá-utca)

Putere dinamică

ieftină, foarte potrivită pentru economie și industrie.

Cu locomobilele-Petrol și motoarele lui Bernhardt

se lucră pe jumătate mai ieftin decât cu mașinile cu aburi; nu recer mașinist, sunt libere de concesiune, absolut sigure, nu fac fum, nu produc funingine, nici miros.

Stabilimente de pompe de gaz dela 8—100 putere de cai. Actualmente cea mai ieftină putere dinamică. Cheltuelile de mână circa 0.8—2 flileri pe oră. Cereți prospecte dela fabrica de mașini și motoare, privilegiată, ces. reg.

G. BERNHARDS Söhne, Wien XII, Schönbrunnerstrasse 173.

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cinci fabrici cu aproape 5000 lucrători și funcționari